

SAKU SÕNUMID

Saku valla leht

www.sakuvald.ee

1. MÄRTSIL ELAS SAKU VALLAS **12 067** INIMEST

President Alar Karis
külastas Sakut

Lk 6

Kuidas aru saada,
et räägid
võimaliku kelmiga?

Lk 10

Maailmaharidusnädal
koolis: viis päeva,
neli teemat

Lk 18

Saku valla esimene aukodanik
Alma Kallion

Lk 2

Männiku lasketiir
ootab igas vanuses
huvilisi

Lk 22

Pildikesi Saku valla esimese aukodaniku Alma Kallioni elust

MERILIN PIIRSALU

Alma Kallion (98) pälvis veebruaris aunimetuse Saku valla aukodanik. Ligemale saja aasta jooksul on tema silmad näinud paljut, millest enamik meist on kuulnud vaid ajalootunnis. Suurema osa oma elust on Alma elanud Sakus. 1958. aastal valmis siin tema kodumaja. Ta alustas õpetajatööd Saku koolis ja töötas seal üle kolmekümne aasta, olles seeläbi tuttav paljudele tänastele sakulastele.

Kahekümnendad-kolmekümnendad

Alma lapsepõlvkodu oli Läänemaal, Asuküla vallas, Mägari külas. Ta kasvab koos kahe vennaga – üks neist kolm aastat vanem August ja teine kolm aastat noorem Evald. „Meil oli omavahel alati tore. Mänguasju oli vähe, pidime ise nuputama, millega mängida. Ehitasime tühjadest tikutoosidest maju ja kõrgeid torne. Vanem vend aga oli pommilennuk ja tihti purustas meie ehitatu. Meie kodukülas oli palju maju ja peaaegu kõigis ka lapsed. Külarahvas oli töökas ja abivalmis, üksteist abistati tihti talgutel. Elu polnud kerge, tööd tuli teha palju. Pidime rohima ja lambakarjas käima. Lapsepõlv oli siiski helge,“ räägib Alma.

Alma koos ema-isa ja vendadega 1938. aastal.

Kooliteed alustas ta kodust kahe kilomeetri kaugusel Asuküla algkoolis. Seal oli tore. „Minu lapsepõlves olid talved lumised ja külmad. Kui oli üle 20 kraadi külma, kehtestati külmapühad, aga meie läksime ikka kooli, sest seal oli palju huvitavam.“

Nii kodus kui koolis peeti kodumaad väga kalliks. Alma oli kodutütar, üks vendadest noorkotkas ja teine skaut. „Vabariigi aastapäev oli suur püha. Koolis peeti aktus ja kõik pidid oskama isamaalisi laule. Esinesin ühel aktusel luuletusega, kus kõigil etlejatel olid lipuvärvi riided. Mina olin sinine,“ räägib ta. „Vend oli jällegi uhke, et sai osaleda rahvusvahelises skautide laagris Paralepal. Meie käisime kogu perega tal laagris külas ja saime osa sellest suurest üritusest. Eriliselt on meelde jäänud 1938. aasta Võidupüha, mil president Päts külastas Ridalat. Meie pere kõik lapsed koos oma kodutütardest, noorkotkastest ja skautidest koolikaaslastega seisis koos rivis auvalves.“

Neljakümnendad-viiekümnendad

Sõjakoledused puudutasid kõiki sel ajal elanud inimesi. „Meieni jõudis sõda neljakümne esimesel aastal. Olime ümbritsetud Vene sõjaväe lennubaasidest. Soome sõja talvel lendasid vene lennukid raske pommikoormaga mitu korda päevas Soomet pommitama. Meie lugesime alati üle, mitu lennukit teele läks ja palju kolme tunni möödudes tagasi tuli. Tundsime rõõmu, kui tagasi tuli vähem, ja enamasti nii juhtus,“ meenutab ta.

1941 lõpetas Alma Asuküla algkooli ning õppis sõja ajal Haapsalu Progümnaasiumis ja Uuemõisa tehnikumis, mille lõpetas neljakümne kuuendal aastal. Tehnikumi ajal avaldati tugevat survet kommunistlikuks nooreks astumiseks. Keegi muidugi ei tahtnud minna ning noori ajas naerma, kui partorg vene aktsendiga kamandas: „Astuge kammnooreks, teil omal parem on.“ „See ütlus jäigi talle aastateks hüüdnimeks,“ muigab Alma siiani. Ta jutustab, et Saksa ajal saadeti paljud noormehed sõtta ning sõja lõppedes sattusid paljud Vene vangilaagritesse või metsavennaks. „Samuti minu vanem vend,

kes oli Saksa sõjaväes ja hiljem metsavend. Ka meie perelt võeti ära kogu vara ja kuulutati riigi reeturiteks.“

19-aastaselt läks Alma Ungri kooli õpetajaks, aga mineviku tõttu ei saanud kuskil pikalt olla. Järgnesid aina uued koolid – Haljava, Järvakandi, Laatre, Mõisaküla. Oli ärev aeg, puudus iga-sugune kindlus. Lahkumise põhjused olid enamasti poliitilised. Ka elutingimused olid karmid ja Alma jäi tuberkuloosi. Ta tervenes ja kohtus 1955. aastal oma tulevase mehe Valdoga. Peagi abielluti. Alma elas ja töötas Mõisakülas ning Valdo Tartus. Valdol oli seljataga Saksa sõjavägi ning eluülikool Siberi vangilaagrites. Ühist elu alustati aasta pärast pulmi Vasalemmas ja järgmisel aastal sündis tütar Ülle. Peagi valmis ühine kodu Sakus Asula tänaval, kus Alma elab tänaseni koos tütre perega. Alma õpetajakarjäär Saku koolis algas 1958. aastal.

Kuuekümnendad-seitsmekümnendad

„Kuuekümnendad oli eriti tore aeg – rõõmus ja teguderohke. Meie majas elasid ka minu ema ja vend Evald oma perega. Ema oli suureks abiks kõigis kodustes töödes. Ka oma pikaeealisuse geenid olen pärinud emalt, kes lahkus 104-aastaselt olles Saku valla vanim elanik,“ jutustab Alma.

Abikaasad vaimustusid mõlemad laulmisest. Valdo laulis Teaduste Akadeemia Meeskooris ja Alma Harjumaa Õpetajate Segakooris. Kokku on Alma laulnud kuuel laulupeol.

1970 tuli Saku kooli entusiastlik muusikaõpetaja Ottniel Jürisaar, kes pani kiiresti laulma nii õpilased kui ka täiskasvanud. Sama aasta sügisel alustas segakoor Tuljak, mis kasvas lühikese ajaga 70 liikmeliseks. Nii Alma kui Valdo olid koori asutajaliikmed. Kooris käis aktiivne elu, tehti kõvasti proove, korraldati kontserte, kontsertreise ja lauldi laulupidudel. Koor sai endale juba esimesel aastal uhked rahvariided. Alma oli pikki aastaid Tuljaku kroonika kirjutaja ja albumite valmistaja. „Üks vapustavamaid oli Kesk-Aasia kontsertreis. Soovisime sõita kuhugi, kus keegi meist pole varem käinud ja nii see

Tuljaku segakoor 1975. aasta üldlaulupeol. Alma esireas vasakult esimene.

Fotod: erakogu

valik tehti – Aasia. Valdo võttis ühendust Tadžikistani turismiameti juhiga, käis ise kohapeal oludega tutvumas ning lõpuks sõitsimegi 80 inimesega kohale. Reis kujunes vapustavalt elamusterohkeks, laulsime linnades, majandites ning kõrgmäestikus. Oli väga kuum. Eriliseks kujunes retk mägedesse ligi kolme kilomeetri kõrgusele Iskanderkuli mägijärve äärde. Sõitsime sinna terve päeva lahtiste veoautodega. Sõit kulges mööda kuristikuserva. Tee oli kehv, auto sõitis aeglaselt, vaid mõned sõitjad julgesid silmi lahti hoida, et hoiatada, kui auto peaks kurvis kalduma, et saaks veel maha hüpata,“ räägib Alma. Edasi sõideti iidsesse Samarkandi, kus ööbimiskoha WC-ks oli sarnane latter nagu vanasti Tallinna lauluväljakul. „WC-s oli nii pime, et miilits pidi lambiga näitama, kus täpselt auk on,“ naerab Alma.

Ta on olnud kogu elu väga õppimishimuline ning õppis kolm aastat ka Villu Tootsi kirjakoolis. Tema kalligraafia jõudis nii pidulikele kaartidele kui ka lõputunnistustele. Alma täiendas end veel kunsti vallas, õppis Tallinna giidiks ning jagas oma teadmisi nii õpilastele kui külalistele.

Kaheksakümnendad-üheksakümnendad

„Kaheksakümnendad olid töökad ja rõõmsad, meil toimus mitmeid tähtsaid sündmusi. Valdoga tähistasime hõbe-pulma, tütar lõpetas ülikooli ja abiellus. Sündis meie esimene lapselaps Kaur, kes sai eriti lähedaseks oma vanaisaga. Kümnendi teises pooles hakkasid puhuma vabaduse tuuled. Ärkamisajal

toimus palju sellist, mida varem teha ei saanud. Kohtusime sageli sõpradega ning laulsime avalikult isamaalisi laule. Valdo eestvedamisel asutati Saku Vabadusvõitlejate Ühing. Eesti oli jälle vaba,“ meenutab Alma.

Üheksakümnendad olid suurte muutuste aastad. Alma jäi haigeks. Tervenemine kestis pikka aega ning ta pidi lahkuma koolist ja armsast laulukoorist. Ka abikaasa tervis muutus järjest kehvemaks. Peres oli raskeid kaotusi, kõigepealt lahkus Alma noorem vend ja siis mees.

Kui tervis paranes, alustas Alma tegutsemist vastloodud pensionäride

ühenduses. Korraldati palju üritusi ning aidati abivajajaid. Jälle tekkis tahtmine laulda. 1994. aastal tuli tema algatusel kokku eakate lauluansambel Vilistlased. Koos lauldi 25 aastat. Alma talletas pensionäride ühenduse ja Vilistlaste tegevused kroonikatesse ja albumitesse. Need materjalid on tänaseks digitaliseeritud ja on kättesaadavad koduloo keskkonnas Sakulugu.

Kuni tänapäevani

Pärast pensionile jäämist on Alma eriti palju kirjutanud ja pilte kleepinud. Kaante vahele on saanud nii oma pere, sugulaste, koolide ja Saku ajalugu. Ta on hoidnud alles enda koolivihikud. Neid sirvides avastas ta, et on 5. klassis kirjutanud, et ei taha kunagi õpetajaks saada. Lapsed on nii rumalad, et tema ei suuda neid targaks õpetada. Elul olid aga omad plaanid. Almast sai ikkagi õpetaja 45 aastaks. Kõige kauem õpetas ta Sakus ja ikka oma lemmikaineid ajalugu ja kunsti.

Alma tõdeb, et maailmas on ärevad ajad. „Kõikidest raskustest ja tervisehäädadest olen üle saanud. Olen nii tark küll, et ei võta kõike liiga traagiliselt. Olen uudishimulik. Jälgin uudiseid, analüüsin ja võrdlen eelnenud dramaatiliste aegade, kuid südamesse ei võta. Kui halvad sündmused mind otseselt ei puuduta ja minu võimuses ei ole neid muuta, siis püüan mitte nendesse kinni jääda,“ sõnab ta.

„Tunnen, et elan praegu väga hästi. Elame koos tütre perega samas majas. Mind ümbritsevad meeldivad inimesed, kellega on tore suhelda. Igavust ei tunne ma kunagi. Palju on veel kirjutada,“ lõpetab Alma.

Alma ja Valdo koos lapselaste Kairi ja Kauriga 1995. aasta jõuludel.

Vallavalitsuse otsused

MERILIN PIIRISALU

25. veebruar

- Otsustati rakendada Saku valla lasteaia-õpetajate kattuvat tööaega ja täiendavat puhkust.
- Otsustati kompenseerida kahele puudega lapsele psühhiaatri teenus ning raske puudega isikule koos saatjaga sotsiaaltransporditeenusena osutatud sõidud.
- Kinnitati mittetulundusliku tegevuse toetusfondi jaotus 2025. aastaks.
- Eraldati tegevustoetused mittetulundusliku tegevuse toetusfondist.
- Nõustuti Männiku külas Viimsi metskond 144 katastriüksusel kavandatava lageraiega Kullipesa tee ja Pumbajaama tee kaitsevööndites.
- Anti Harju Tarbijate Ühistule õigus 12.05.2025–12.05.2030 paigaldada reklaamtahvel Männiku külas Viimsi metskond 15 kinnistule.
- Anti KB Auto Eesti OÜ-le õigus 28.02.–01.10.2025 paigaldada treileril reklaam Jälgimäe külas Tuuleveski kinnistule.
- Anti Saku Valla Kultuurikeskusele õigus paigaldada sündmuste reklaamimiseks 25.02.–31.12.2025 metallraamil välireklaami Saku alevikus Lepiku haljaku kinnistule.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Saku valla omandis olevale Lepatriinu tee kinnistule Jälgimäe külas maakaabelliini ja liitumiskilbi talumise kohustuse kehtestamiseks ning Adven Eesti AS kasuks Tănassilma külas Merekindluse kinnisasjal gaasitorustikule.
- Saadi ülevaade 2025. aastal kavandatavatest teedest ja tänavate projekteerimistöödest.

4. märts

- Otsustati eraldada kaasfinantseerimise toetust ning projektitoetusi mittetulundusliku tegevuse toetusfondist.
- Määrati kahele abivajavale isikule muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus.
- Otsustati kompenseerida abivajavale lapsele ja tema perele kuni kümme teraapiaseanssi.
- Otsustati osutada isikule alates 13.03.2025 väljaspool isiku kodu

osutatavat ööpäevaringset üldhooldus-teenust.

- Anti Marko Kirsole (Mapri Ehitus OÜ) õigus paigaldada 06.03.–11.08.2025 ehitusobjekti infotulp Tănassilma külas Tănassilma tee L2 kinnistule.
- Anti projekteerimistingimused elektripaigaldise (maakaabelliin) ehitusprojekti koostamiseks aadressil Üksnurme küla, Lepatoa; 11344 Kanama-Üksnurme tee; Uue-Lepa ja Videviku.
- Kooskõlastati kavandatava Siluri-Ordoviitsiumi puurkaevu ning kavandatavate soojuspuuraukude asukoht aadressil Kadaka, Jälgimäe küla.
- Otsustati lõpetada alustava perearsti toetuse maksmine perearstile, kes lõpetab töötamise perearstina Sakus.
- Saadi ülevaade veebruaris väljastatud ehitus- ja kasutuslubadest, kokku anti 14 kasutusluba ja 17 ehitusluba.

11. märts

- Anti avaliku ürituse korraldamise luba MTÜ-le Õpime Aitama 01.06.2025 Kurtina Kooli lähimbruses toimuva „Teeme lapsele pai“ korraldamiseks.
- Anti avaliku ürituse korraldamise luba MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi 10.05.2025 Saku-Männiku motokrossirajal toimuva „Eesti Liivakuningas 2025“ korraldamiseks.
- Kinnitati alates 01.04.2025 Saku Valla Spordikeskuse padeliväljaku rendihinnaks 12 eurot tund.
- Otsustati osutada isikule alates 10.03.2025 väljaspool isiku kodu osutatavat ööpäevaringset üldhooldus-teenust.
- Otsustati osutada abivajavale isikule võlanõustamisteenust.
- Otsustati hüvitada abivajavale isikule kuni kuus teraapiaseanssi.
- Otsustati kompenseerida raske puudega lapsele toetava teenusena logopeedi, eripedagoogi ja kunstiteraapia teenuste osutamine ning raske puudega lapsele kõneravi teraapiatsükli osutamine.
- Anti projekteerimistingimused üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks aadressil Sinilille tn 2, Saku alevik; elektripaigaldise (maakaabelliin) ehitusprojekti koostamiseks

aadressil Kurtina küla, Kasesalu ja Kurtina-Vilivere tee; üksikelamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressil Kople, Tagadi küla; ajutise ehitise ehitusprojekti koostamiseks aadressil Platsi, Tõdva küla ning elektripaigaldise (maakaabelliin) ehitusprojekti koostamiseks aadressil Kurtina küla, Uue-Jõelaiu; Nõela tee ja Nõela.

- Kooskõlastati kavandatava Siluri-Ordoviitsiumi puurkaevu asukoht aadressidel Tagadi küla, Nano ja Üksnurme küla, Võidutalu ning kavandatavate soojuspuuraukude asukoht aadressil Saku alevik, Kesk tn 3.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks elektripaigaldiste talumise kohustuse kehtestamiseks Saku valla omandis olevatele Suur-Kõrnumaa ja Kõrnumaa kinnisasjadele Kirdalu külas.

18. märts

- Otsustati eraldada üksikisiku toetust taotlejatele kokku 12 146 eurot.
- Otsustati hüvitada abivajavale noorele kuni 10 kogemusnõustamise seanssi.
- Kooskõlastati kavandatava Siluri-Ordoviitsiumi puurkaevu asukoht aadressil Salme, Rahula küla ja kavandatavate soojuspuuraukude asukoht aadressil Komeedi tn 8, Saku alevik.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Saku valla omandis olevale kinnistule asukohaga Aiandi tänav, Saku alevik maakaabelliini talumise kohustuse kehtestamiseks ning sundvaldus Telia Eesti AS kasuks Männiku külas Tiiru tee 20 kinnisasjale sideehitise talumise kohustuse kehtestamiseks.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks Saku valla omandis olevatele kinnisasjadele Üksnurme tee L3 ja Üksnurme tee L4 Saku alevikus.
- Anti nõusolek Üksnurme külas asuvate katastriüksuste Talve tee 58 ja Altnurga liitmiseks.
- Anti nõusolek Saustinõmme külas asuva Väljamäe katastriüksuse jagamiseks.

Kõikide vallavalitsuse korraldustega saab tutvuda veebilehel
www.sakuvald.ee/dokumendiregister1

Vallavolikogu

20. veebruari volikogu istungil osales 18 liiget, puudus kolm.

- Otsustati anda Saku valla aukodaniku aunimetus Alma Kallionile.
- Kiisa Energia OÜ ja KC Energy OÜ esindajad tutvustasid Kiisale gaasielektrijaamade rajamise plaane ning vastasid volikogu liikmete küsimustele. Volikogu võttis info teadmiseks.
- Nõustuti Marina Minerals OÜ geoloogilise uuringu loa andmisega maavara (liiva) uuringuks Harju maakonnas Saku vallas asuvas Männiku XXVI uuringuruumis. Uuringu käigus tuleb muuhulgas arvesse võtta Maves OÜ poolt koostatud tööd „Tallinn-Saku liivamaardla kaevandamise suundumuste uuring“.
- Otsustati võõrandada Saku vallale kuuluv kinnistu Kiisa alevikus Kurtina tee 31a.

AVALIK VÄLJAPANEK

Saku Vallavalitsusele on esitatud projekteerimistingimuste taotlus tööstus- ja laohoone ehitusprojekti koostamiseks Saku valla Jälgimäe küla **Aino** (katastritunnus 71801:001:1822) kinnistule.

Tegemist on tiheasustusega ehk detailplaneeringu koostamise kohustusega alal asuva kinnistuga, kus planeerimisest § 125 lõike 5 alusel võib kohalik omavalitsus lubada detailplaneeringut koostamata püstitada projekteerimistingimuste alusel olemasoleva hoonestuse vahele jääval kinnisasjal ühe hoone ja seda teenindavad rajatised.

Ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates **01.04.2025** kuni **14.04.2025** korraldame projekteerimistingimuste eelnõule tööaegadel Saku Vallamajas (Juubelitamme tee 15, Saku alevik) ning valla kodulehel avaliku väljapaneku.

Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid.

www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine

Muutuvad sõiduplaanid Saku ja Aespa suundadel

Alates 31. märtsist muutuvad oluliselt bussiliinide 117, 117A, 177 ja 178 sõiduplaanid. Muudatused toovad kaasa rohkem väljumisi ja paremad ühendused:

- tööpäevadel viis täiendavat väljumist
- nädalavahetustel 10 uut väljumist
- tiptundidel väljumised iga 20–30 minuti järel

Muudatused on tehtud sõitjate tagasiside põhjal. Nüüd on võimalik planeerida oma päeva veelgi paindlikumalt.

Koondplaanid leiate Põhja-Eesti Ühistranspordikeskuse kodulehelt.

Saku Gümnaasium on roheluses paiknev aktiivne kogukonnakool. Siin kujundatakse mõtestatud õpiteekonda, toetatakse õpilase uudishimu ja õpirõõmu ning arendatakse oskust õppida, sihte seada ja julgust katsetada.

Otsime uueks õppeaastaks koolipere liikmeks

Saku Gümnaasiumis ootavad Sind:

- sõbralik ja pühendunud koolipere
- mentori tugi sisseelamise toetamisel
- huvitav ja vaheldusrikas töö
- kaasaegne ja nooruslik töökeskkond
- sõidukompensatsioon kuni 120€ kuus
- tervisekompensatsioon 70€ kvartalis.

Sobiv kandidaat on:

- kvalifitseeritud või seda omandamas
- süsteemne ja lahendusmeelne
- üheaegselt iseseisev ja koostööne
- positiivse ellusuhtumisega
- kohusetundlik ja hea suhtleja
- arengule keskenduva mõtteviisiga.

Saku Gümnaasiumis on sõbralikud kolleegid ja toetav juhtkond. Üle kõige väärtustame koostööd, usaldust ja mitmekesisust. Lisaks tunneme rõõmu andekatest õpilastest ja põnevatest projektidest, mis tööelu rikastavad.

Kandideerimiseks saada oma CV, motivatsioonikiri või -video ja kvalifikatsiooni tõendavad dokumendid aadressile kool@saku.edu.ee. Tööle asumine 21.08.2025. Konkursid kestavad sobivate kandidaatide leidmiseni.

Saku Vallavalitsus annab avaliku kirjaliku enampakkumise korras rendile ruumid Saku Valla Spordikeskuses Tallinna mnt 10

Ruumid üldpinnaga 44,9 m² asuvad II korrusel ja on mõeldud avalikkusele suunatud sportlikuks tegevuseks, iluprotseduurideks või tervise edendamiseks.

Pakkumuse võib teha kogu üldpinnale või igale ruumile eraldi:

- ruumidele 211 ja 212 kokku 14,9 m²
- ruumile 215 üldpinnaga 15 m²
- ruumile 218 üldpinnaga 15 m²

Rendi enampakkumise alghinnaks on 9 eurot m² kuus, lisanduvad kommunaalkulud. Ruumid antakse üürile 5 aastaks.

Pakkumuste esitamise tähtaeg on 7. aprill 2025 kell 12.00

Pakkumine esitada saku@sakuvald.ee märgusõnaga "Rendipinna pakkumine Tallinna mnt 10."

Lisainfo: Laura Viirja, tel 671 8017, 521 4899 või laura.viirja@sakuvald.ee

Rohkem infot www.sakuvald.ee

President Alar Karis Sakus: õpime Eestis tehisaru mitte kõige rohkem, vaid kõige targemalt kasutama

ANNIKA KUBJA | kommunikatsioonijuht

18. märtsil külastas Saku valda Eesti Vabariigi president Alar Karis. Visiit algas vallamajast, kus president kohtus valla ja Harjumaa Omavalitsuste Liidu juhtidega.

Volikogu ja vallavalitsus andsid ülevaate Saku vallast ja igapäevaelust. Räägiti, millised on Tallinnaga piirneva omavalitsuse mured ja väljakutsed seoses pidevalt suureneva elanike arvuga ning kuidas elukeskkonda arendada nii, et loodus võimalikult hästi säiliks, nt seoses kaevanduste ja Rail Baltica ehitusega.

Jutuks tulid valla panus riigi energiajulgeolekusse ning kuidas riik ja omavalitsus saaksid regulaarselt infot vahetades paremini ühte jalga astuda. Praegu alati nii ei käida.

Eesti Raamatu Aasta patroon ei jätnud võimalust kasutamata ja astus läbi meie vallaraamatukogust. Ta tundis huvi, milliseid raamatuid noored loevad ja kas mõni neist ise ka kirjutab, näiteks luuletusi.

Saku Gümnaasiumis tutvustas koolijuht presidendile kooli ennastjuhtiva

õppija teekonda ja koostööd erinevate programmidega nagu Kiusamisvaba Kool, VEPA metoodika ja SPIN. Vestlusringis õpetajatega arutati hariduse digihüppe teemadel. Tehisaru kasutamine koolis võib tekitada hirme, aga annab ka võimalusi: saab mitmekesistada õppetööd ja hoida kokku õpetajate tundideks ettevalmistamise aega. Tõdeti, et tehisaru kasutamine on uus reaalsus ja mõistlik on sellel põhinevaid tööriistu õppida targalt kasutama.

KÜSIMUSTELE VASTAB EESTI VABARIIGI PRESIDENT ALAR KARIS

Mis Teid Sakku tõi?

Saku valda tõi mind huvi selle vastu, kuidas elab ja areneb üks Harjumaa omavalitsus Tallinna külje all. Geograafiline lähedus pealinnale tähendab nii võimalusi kui lahendamist vajavaid teemasid. Sarnaselt teistele kiiresti kasvavatele piirkondadele seisab ka Saku silmitsi ühistranspordi küsimustega. Tallinna

suunalised liiklusvood kasvavad, teedevõrk vajab ajakohastamist, rongi- ja bussiliikluse ühendused arendamist.

Saku Gümnaasium on suuruselt kolmas kool Eestis ning paistab silma õpilaste saavutuste ja õpetajate aktiivsusega. Eesti Teadusagentuuri õpilasleiutajate riiklikul konkursil pälviti eelmisel aastal parima kooli preemia.

Harjumaa visiidi raames külastasin ka Keila ja Rae valla ettevõtteid, Suursoo Külaseltsi ja Jüri päästekomandot ning Radius Machining tehast, kus juba targaks loodud masinad on ehitatud Eesti IT ettevõtete teadmistega.

Milline on Teie kokkupuude tehisaruga?

Gümnaasiumis rääkisime õpetajatega tehisaruga seotud võimalustest ja hirmudest. Kui varem oli tehisaru koolis keelatud, siis nüüd on lubatud, aga võiks olla ka toetatud. Loodan, et sügisel käivituv gümnaasiumitele suunatud haridusprogramm muudab tehisaru kasutuse senisest teadlikumaks ja süsteemsemaks. Olen ise tehisaru rakenduste kasutaja. Pean tähtsaks, et õpime Eestis tehisaru mitte kõige rohkem, vaid kõige targemalt kasutama.

Mis on Teie viimasel ajal loetud lemmikraamat ja miks?

Raamatute kohta võib öelda, et lemmikud muutuvad ajas. Viimatised lugemised on seotud teostega, mida analüüsimine koos kirjandusministri Mart Juurega ETV raamatuklubis. Eelmistes saadetes olid selleks Urmas Vadi „Kuu teine pool“ ja Sveta Grigorjeva kolmas luulekogu „Frankenstein“. Kevadhooaja viimases saates räägime Mati Undi „Sügisballist“.

Presidendi visiit sattus päevale, mil tähistati rahvusvahelist sotsiaaltöö päeva. Toredaks meenutuseks valla sotsiaalhoolekandeteenistusele ja Saku Päevakeskusele jääb foto koos presidendiga.

Fotod: Erlend Štaub

Pensione ja sotsiaaltoetusi puudutavad muudatused

Sotsiaalkindlustusamet

1. aprillist jõustuvad mitmed pensione ja sotsiaaltoetusi puudutavad muudatused, mis mõjutavad nii pensionäride ja toetusesaajate igakuiseid sissetulekuid kui ka maksuarvestust.

Pensionid ja toetused laekuvad aprillis hiljem

Pensionid ja sotsiaaltoetused maksatakse välja 5. kuupäeval, kui see langeb tööpäevale. Tänavu aprillis langeb 5. kuupäev nädalavahetusele, mistõttu laekuvad pensionid saajate kontodele 7. aprilli ehk esmaspäeva jooksul.

Pensionite indekseerimine 1. aprillil

Iga-aastase indekseerimisega korrigeeritakse nii pensioni baasosa kui ka aastahinnet, et säilitada pensionite

ostujõud vastavalt palkade ja hindade muutusele. Sel aastal tõusevad pensionid alates 1. aprillist 5,7%. Keskmise vanaduspension tõuseb 817 euron ja rahvapension 393 euron. Iga pensionäri täpne pensionisumma selgub lõplikult pärast indekseerimist ja oma pensioni suurust saab vaadata eesti.ee portaalist.

Maksuvaba tulu arvestus

Vanaduspensionistide maksuvaba tulu on jätkuvalt 776 eurot. Kui pension on suurem kui 776 eurot, tuleb tulumaksu maksta vaid seda summat ületava osa pealt (näiteks: pension on 800 eurot, tulumaksu peab maksma summalt $800 - 776 = 24$ euro eest). Kui pension on inimese ainuke sissetulek, siis ta ei pea tulusid eraldi deklareerima.

Töötavad pensionärid peavad jälgima, et kui nende pension on väiksem kui 776 eurot, saavad nad ülejäänud maksuvaba tulu rakendada muudele tuludele, näiteks töötasule. Pensionitõus võib vähendada maksuvaba tulu osa töötasult, mistõttu soovitame pensionäridel oma maksuarvestus üle vaadata ja vajadusel teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti iseteeninduses.

Kojukande teenuse hind muutub

22. märtsist kehtib kojukande teenusele uus hind. Kui seni maksis teenus 7,37 eurot, siis edaspidi maksavad oma pensionit või toetusi kojukandena soovijad 8,61 eurot. Muudatus puudutab pensioni- ja toetusesaajaid, kes kojukande eest ise tasuvad.

Tasuta õigusabi Eesti elanikele

Saku Sõnumid

HUGO.legal on koostöös Justiitsministeeriumiga tasuta õigusabi osutanud pea kaheksa aastat. Selle perioodi vältel on teenust kasutanud üle 60 000 inimese.

Tänu riiklikule finantseeringule on esimesed kaks tundi õigusabi vajajale tasuta. Õigusabi saab suuremates maa-konnakeskustes nii kohapeal, e-posti teel kui ka videosilla vahendusel.

Kes saavad tasuta õigusabi?

Tasuta õigusabi saavad kõik Eesti-maal elavad inimesed, kelle keskmine brutosissetulek on kuni 1200 eurot kuus. Erandiks on lapse õigusi puudutavad perekonnaasjad, mille puhul on sissetuleku piirmäär kuni 2000 eurot.

Millises mahus saab tasuta õigusabi?

Tasuta on esimesed kaks nõustamise

tundi. Kui kahest tunnist jääb väheks, saab juurde veel kolm tundi soodushinnaga 45,75 eurot tund ning lapse õigusi puudutavates perekonnaasjades osutatakse soodushinnaga õigusabi kuni 10 tundi.

Tasuta õigusabi saamiseks tuleb sõlmida kliendileping ja tasuda ühekordne omaosalustasu 5 eurot, mis tagab inimesele kuni kalendriaasta lõpuni võimaluse soodustingimustel õigusabi saada. Alaealised on omaosalustasust vabastatud.

Kuidas saab tasuta õigusabi?

Tasuta ning soodustingimustel õigusabi saamiseks tuleb aeg juristi vastuvõtule registreerida aadressil

www.hugo.legal
või telefonil 688 0400.

Abivajavat last peab märkama ja lastekaitset teavitama

Tänavuse aasta alguses jõustusid lastekaitseaduse muudatused, millega lastega töötavatel spetsialistidel on kõrgendatud hoolsuskohustus abivajavat last märgata ja lastekaitset temast teavitada. Eesti kuulub nüüd riikide hulka, kus ametiülesannetest tulenevalt on selline kohustus näiteks õpetajatel, tervishoiutöötajatel, treeneritel, huviringide juhendajatel jt.

Lastekaitseaduse muutmise eesmärk on tagada lastega töötavate spetsialistide ja lastekaitsetöötajate suurem koostöö abivajavate laste märkamisel ning abistamisel.

Abivajavat lapsest teavitamise kohustus on tegelikult igal inimesel, kes hädas olevat last märkab. Abivajavat lapsest on kõige lihtsam teavitada üleriiklikul lasteabitelefonil 116111 või www.lasteabi.ee/et/teata-abivajavast-lapsest.

Selleks, et hiljem ei peaks nentima, et kõik teadsid, kuid ei teinud midagi, tasub alati nõu pidada spetsialistidega.

OLULISED NUMBRID

Hädaabinumber 112
(kiirabi, pääste, politsei)
Perearsti nõuandeliin 1220
Piirkonnapolitseinik

Enely Meho 5887 1994
Piirkonnapolitseinik
Kätlin Murre 5855 7455
Vastuvõtt kokkuleppel
Volitatud loomaarst 504 1060

PrügiBinGO vaatlustulemused ei anna põhjust rõõmustamiseks

MERILI RING | keskkonnakaitse inspektor

11.–15. veebruarini viis Ecomarketer OÜ Saku vallas läbi PrügiBinGO vaatluse, mille eesmärk oli kaardistada, kas ja kuidas täidavad vallaelanikud jäätmete liigiti kogumisele seatud nõudeid. Ühtlasi kontrolliti valla jäätmehoolduseeskirja täitmist.

PrügiBinGO on üks osa järelevalve tõhustamisest, sest kohalik omavalitsus on kohustatud tegema oma haldusterritooriumil pidevat järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle. Vaatlus kannab endas ka laiemat eesmärki – tõsta elanikkonna teadlikkust jäätmete liigiti kogumisest.

Jäätmete liigiti kogumine on oluline, sest vaid selliselt kogutud jäätmeid on võimalik ringlusse võtta ning nendest uut väärtust luua. Segaolmejäätmete mahutisse on keelatud panna taaskasutatavaid jäätmeid, mille liigiti kogumine on Saku valla territooriumil korraldatud.

Saku vallas on kokku 4500 jäätmevaldajat, kellest juhuvalimi alusel sattus PrügiBinGO loosirattasse 380. Vaatlust oli võimalik läbi viia 327 juhul (86%), 53 juhul (14%) ei olnud see võimalik, sest kogumisvahend oli tühi või puudus sootuks. 21 juhul (6%) puudusi ei tuvastatud ning neid jäätmevaldajaid premeeriti tunnustuskirja ja väikese meenega. 306 juhul (94%) tuvastati kogumisvahendist mittevastavad jäätmed ning jäätmevaldajatele edastati juhendavad märgukirjad ja kutse osaleda jäätmete liigiti kogumise koolitusel.

Mille vastu eksiti?

Vaadeldud segaolmejäätmete kogumisvahendites oli enim plast- ja metallpakendeid ning joogikartongi, kokku 95%, järgnesid papp- ja paberpakendid 37%, biojäätmed (toidujäätmed) 35%,

klaaspakendid 17%, vanapaber 7% ning harvematel juhtudel ka ehitusjäätmed 5%, elektroonikajäätmed 5% ja biolagunevad aiapäätmed 2%.

Vaatluse käigus pöörati teravdatud tähelepanu biojäätmetele, mida tuvastati segaolmejäätmete kogumismahutites 102 juhul nendel kinnistutel, kus jäätmevaldajad on vallavalitsust teavitanud biojäätmete tekkekohal kompostimisest. Biojäätmed segaolmejäätmete mahutis näitavad aga, et nõuetekohaselt ikkagi ei kompostita.

Kuivõrd vaatluse tulemused ei anna põhjust rõõmustamiseks, siis jätkab vallavalitsus PrügiBinGO vaatluste läbiviimise, vallaelanike jäätmete liigiti kogumise harjumuste kaardistamise, elanike teavitamise ja nõustamisega. Korduvate rikkujate puhul viime läbi menetlused.

PrügiBinGO vaatluse tulemusel selgus, et segaolmejäätmete kogumisvahenditesse pannakse väga palju jäätmeid, mida sinna panna ei tohiks.

Foto: Ecomarketer OÜ

4 MÕTET JÄÄTMEDE LIIGITI KOGUMISE KOHTA

Saku vallas käis jäätmete liigiti kogumisest rääkimas Gaili Eding Tootjavastutusorganisatsioonist, kes töötab välja olulisema.

Kuidas jäätmete liigiti kogumisega algust teha?

Uuri seniselt jäätmekäitlusteenuse pakkujalt, millised on tänased võimalused jäätmeid üle anda – kas liigiti kogumine on nõutud, mitmeks tuleb jäätmeid koguda, millised on erinevate jäätmete tasud ja kas midagi saab ka tasuta ära anda.

Kas prügikast on ikka köögis kraanikausi all?

Jätakuvalt on paljudes kodudes jäätmete äraviskamise koht köögis, aga see ei pea nii olema. Kui biojäätmed, plast- ja metallpakendid ning segaolmejäätmed on ilmselt mõistlik jätta kööki, siis teiste jäätmeliikide osas tasuks värske pilguga ringi vaadata. Koguda saab ka terrassil, saunas või garaazis.

Kuidas pakendite liigiti kogumine aitab kokku hoida?

Pakendid moodustavad ca 60% kodus tekkivatest olmejäätmetest. Avalikus pakendipunktis saad need ära anda tasuta ja enamasti on ka pakendijäätmete äravedu soodsam segaolmeveokuludest.

Mida pakendite liigiti kogumisel meeles pidada?

Kui küsimusi tekitav ese on olnud mõne toote ümber, siis on tegemist pakendiga, sõltumata selle materjalist. Erista klaas-, paber- ja papp-, plastik- ja metallpakendid. Jälgi, et pakend oleks tühi ja piisavalt puhas, et see ei määriks teisi pakendeid. Suuremõõtmelised pakendid murra kokku. Pane pakendid materjalide alusel vastava sildiga tähistatud pakendi-liigi konteinerisse.

Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõude avalik väljapanek

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Valminud on Harju maakonnaplaneeringu maavarade teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande eelnõud. Planeeringuala hõlmab kogu Harju maakonda, kuhu kuulub 16 kohalikku omavalitsust – Keila, Loksas, Maardu ja Tallinna linnad ning Anija, Harku, Jõelähtme, Kiili, Kose, Viimsi, Saue, Saku, Rae, Lääne-Harju, Kuusalu ja Raasiku vallad. Teemaplaneeringuga täpsustatakse kehtivat Harju maakonnaplaneeringut kogu Harju maakonna ulatuses.

Teemaplaneeringu eesmärk on koostöös kohalike omavalitsuste ja kogukondadega kaardistada ning kokku leppida alad ehitusmaavarade uurimiseks ja kaevandamiseks. Sellega panustatakse ehitusmaavarade varustuskindluse tagamisse aastani 2050. Samuti seatakse planeeringuga tingimused kaevandamisega seotud tegevuste negatiivsete mõjude

leevendamiseks ja karjäärade korrastamiseks. Teemaplaneeringu koostamisega samal ajal viidi läbi keskkonnamõjude strateegiline hindamine (KSH) ja asjakohaste mõjude hindamine. Nende tulemustega on teemaplaneeringus arvestatud. KSH eelnõu kohaselt planeeringu elluviimisega olulisi negatiivseid mõjusid ei kaasne.

Teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõude avalik väljapanek toimub 14.04.–14.05.2025. Materjalid on kättesaadavad alates 14.04 veebilehel <https://riigiplaneering.ee/maakonnaplaneeringud/harju-maakonna-maavarade-teemaplaneering> ja ministeeriumide ühishoone fuajees (Suur-Ameerika 1, Tallinn) on asutuse tööaegadel saadaval ka paberil planeeringumaterjalid.

Teemaplaneeringu ja KSH aruande eelnõusid tutvustav avalik arutelu toimub 17. aprillil kell 18 veebis, millega liitumise link lisatakse planeeringu veebilehele arutelule eelneval päeval.

Avalikud arutelud toimuvad

05.06 kell 18 Lääne-Harju Valla valitsuses (Rae 38, Paldiski)

09.06 kell 18.30 Tabasalu Kooli algklasside majas (Kooli 7, Tabasalu)

11.06 kell 18 Kostivere Kultuurimõisas (Mõisa tee 2, Kostivere)

12.06 kell 18 Hüüru mõisas (Jõe tee 2, Hüüru)

16.06 kell 18 Kuusalu Rahvamajas (Keskväljak 10, Kuusalu)

17.06 kell 18 Nõmme maja saalis (Valdeku 13, Tallinn)

19.06 kell 18 veebis (aruteluga liitumise link lisatakse planeeringu veebilehele arutelule eelneval päeval)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ootab **kirjalikke arvamusi ja ettepanekuid hiljemalt 14. aprilliks** aadressile Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn või info@mkm.ee.

Lisainfo: Agnes Lihtsa, 5819 0538, agnes.lihtsa@mkm.ee.

Saku südames asuv arendusprojekt sai pidulikult nurgakivi

Saku Sõnumid

12. märtsil asetati nurgakivi Saku keskusesse rajatavale Tallinna maantee 1 Retori Estate'i arendusprojektile, kuhu valmib 33 korteriga A-energiaklassi hoone koos 1000 ruutmeetri suuruse äripinnaga.

Tseremoonial paigaldati hoone vundamenti nurgakivikapsel, mille sisu sümboliseerib ajastu vaimu ja tulevikku suunatud visiooni. Kapslisse asetati Saku Sõnumite värske number, hoone põrandaplaanid ja vaated ning

Retori Estate'i juhatuse esimees Reimo Metsküll ja Saku kirikuõpetaja Magne Mølster. Foto: Erlend Štaub

euromündid koos 20-eurose rahatähga. Nurgakivi õnnistas Saku kirikuõpetaja Magne Mølster, andes arendusele sümboolse ja ajaloolise mõõtmise.

Tallinna maantee 1 viiekorruselise hoone esimesele korrusele on kavandatud avarad äri- ja kaubanduspinnad. On juba teada, et seal avab ukse Pepco kauplus, samuti hakkab hoones tegutsema iluteenuste salong. Läbirääkimised käivad ka söögikoha ja apteegi lisandumiseks.

Hoone alla rajatakse 30-kohaline siseparkla ja kõrvalkinnistule 44-kohaline avalik parkla, mis parandab nii elanike kui ka külastajate parkimisvõimalusi.

Hoone valmimine on planeeritud 2025. aasta lõpuks.

Kuidas aru saada, et räägid võimaliku kelmiga?

Prokuratuur

Möödunud aastal kaotasid Eesti inimesed Politsei- ja Piirivalveameti andmetel kelmidele üle kaheksa miljoni euro. Sellest kuus miljonit eurot pärineb Harjumaa inimestelt ja ettevõtetelt. Enim langesid inimesed investeerimis- ja pangakelmuste ohvriks.

Ausad tegutsejad ei palu kõne ajal PIN-koodide kinnitamist

„Esimesed kolm märki, mille järel võiks võõralt numbrilt pärit telefonivestlusesse väga ettevaatlikult suhtuma hakata, on kõne alustamine vene keeles, PIN- ja isikukoodide küsimine ning suhtluse viimine anonüümsetele platvormidele nagu WhatsApp ja Telegram,“ sõnab Põhja ringkonnaprokuratuuri prokurör **Õnne Neare-Vaarmann**.

Kommunikatsiooniettevõtted, pangad, postiteenuse pakkujad, aga ka riigiasutused ei pelga suhtlust meilitsi või ametliku kodulehe vahendusel. „Riigil ja ettevõtetel on inimese kontaktandmed juba teenuste pakkumiseks olemas, neil puudub igasugune vajadus neid küsida või telefoni teel isikusamasust digiallkirjaga tõendada,“ lisab Neare-Vaarmann.

Prokurör paneb inimestele südamele, et pankadel ei ole tehingute peatamiseks inimese luba või kelmuste peatamiseks pangakaarti vaja. „Kindel kelmuse märk on kõne panga turvaosakonnast, kus teavitatakse kelmuse ohvriks sattumisest ning palutakse abi kontode seisu tasaarveldamisel. Pangad ei saada ka

Põhja ringkonnaprokuratuuri prokurör Õnne Neare-Vaarmann. Foto: Prokuratuur

kullereid inimeste koju raha või pangakaardi järele,“ hoiatab ta.

Liiga hea investeerimis-pakkumine on tõenäoliselt kelmus

Enne investeerimist tuleb valitud platvormi osas teha põhjalik taustatöö. Paljud kelmusteks kasutatavad platvormid on tundmatud, mistap tasuks kontrollida platvormi tegevusluba Finantsinspeksioonist. Prokurör selgitab, et inimeste andmete kogumiseks kasutatakse ka väärinfot täis uudislugusid: „Kahtlev tuleks olla artiklite suhtes, kus kuulsused võõraid investeerimiskeskondi kiidavad. Neil juhtudel tuleb kindlasti kontrollida, et uudises ei oleks väärinfot.“

Sama kriitiline tasub olla üliheade tootluste suhtes. Veebilehtedel või telefonitsi esitletavaid tootlusi tuleks võrrelda tuntud krediidiandjate pakkumistega. Kui tootlus tundub pärast võrdlust liiga hea,

et tõsi olla, on see ilmselt kelmus. Päriskakujad ei suru huvilisele ka finantsotsuseid kiiresti peale, vaid võimaldavad erinevate variantidega rahulikult tutvuda.

„Kunagi ei tohiks investeerida oma leivarahaga ega kõiki säästusid. Ka ausate investeringute puhul on risk see summa kaotada,“ paneb prokurör südamele. Selge punane lipp on see, kui investeerimisplatvormi haldur soovib või suisa nõuab pärast esimeste summade investeerimist võimenduseks laenude võtmist.

Kui kahtled, kontrolli julgesti

Kelmide skeemid on üles ehitatud viisil, mis teeb nende tabamise keeruliseks ja enamik kannatanutest oma raha enam tagasi ei saa. Küll aga on neid võimalik püüda läbi võrgustike. Oluline on igast kelmuse juhtumist ning kahtlasest kontaktivõtust politseile märku anda, sest see annab uurijatele järgmise niidiotsa võrgustiku juhtide tabamiseks.

Kõige parem vastumürk kelmuste levikule on inimeste enda teadlikkus ja tervislik skeptitsism. Kui inimesed teavad, millised kelmused meid ohustavad, kaob kurjategijatel hõlptulu.

„Kelmuse kahtluse puhul on inimene ju tegelikult võimalikule kuriteokatsle jaole saanud. Sellisel momendil ei ole vaja viisakaks jääda ja suhtluse võib ka poole sõna pealt katkestada,“ julgustab prokurör end kehtestama. Igast kelmuskahtlusest võib anda teada ka politseile:

www.cyber.politsei.ee

Kelmused Harju maakonnas

Kelmuse liik	Registreeritud kuritegude arv	Registreeritud kahjusumma	Kelmusega keskmiselt tekitatud kahju
Investeerimiskelmus	184	3 238 719 €	17 602 €
Pangakelmus	246	1 544 137 €	6 277 €
Ärikirjapettus	22	779 967 €	35 453 €
Pakikelmus	237	484 987 €	2 046 €
Kokku	689	6 047 810 €	

Registreeritud kelmused aastatel 2020–2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Kelmus (KarS § 209)	992	1457	1607	1822	2203
Arvutikelmus (KarS § 213)	825	1346	969	1401	1456

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Allikas: Justiits- ja Digiministeerium

SIIN ON VAID MÕNED NÄITED,
KUIDAS INIMESED ON KELMIDE
OHVRIKS LANGENUD

61-aastane naine teatas politseile, et talle helistati näiliselt Omnivast ja paluti isikukoodi, et tähtitud kiri üle anda. Naine palus kirja postkontorisse toimetada, kuid väidetavalt ei olnud see võimalik. Naine edastas telefoni teel isikukoodi ja kinnitas oma isiku PIN-koodidega. Seejärel helistas naisele väidetavalt Swedbanki turvaametnik, kes teatas, et naise kontol on tehtud kahtlasi tehinguid. Pika kõne käigus kinnitas naine tehinguid PIN-koodidega. Kuna naine oli turvaametniku sõnul langenud petuskeemi ohvriks, palus ta naisel oma pangakaardi ukse taha saabuvale kullerile anda, et see pangas hävitada. Seda naine ka tegi. Hiljem avastas kannatanu, et tema nimele on vormistatud 11 300-eurone kiirlaen. Laenusumma oli välisriigi kontole edasi kantud.

Naine müüs Facebook Marketplace'is laste sporditarbeid. Ostja saatis naisele kauba saatmiseks näiliselt Omniva lingi, kus kannatanu oma kontaktandmed PIN1 ja PIN2 koodidega kinnitas. Hiljem märkas naine, et temale kuuluva ettevõtte kontolt oli tehtud pea 10 000 euro suurune ülekanne välisriigi kontole.

34-aastane naine nägi internetis investeerimise reklaami, läks veebilehele ning registreeris end kasutajaks. Seejärel sai ta petturilt kõne, kes aitas kannatanul teha konto saidil www.aquillanummus.org. Naine tegi platvormile mitmeid sissemakseid, võttes nende jaoks ka laene. Platvormilt raha naine välja võtta ei saa ning temalt nõutakse täiendavaid makseid. Tekitatud kahju vähemalt 17 000 eurot.

◆ ◆ ◆ TOIMETAJA VEERG ◆ ◆ ◆

Ära usu hundi juttu, isegi kui ta väidab, et on prints

Merilin Piirsalu

Kuigi kõikvõimalikest petuskeemidest on meedias palju räägitud, näib, et kelmide ohvriks langeb inimesi endiselt nagu loogu.

Seetõttu tasuks väga skeptiliselt suhtuda absoluutselt kõikidesse, kes paluvad kuhugi raha kanda, koodid sisestada, lingile vajutada või Facebooki sõbrakutsele vastata.

Isegi lähedase inimese ebaharilikku telefonikõneste võiks suhtuda kahtlusega. Kujutlege olukorda, kus tavaliselt numbrilt helistab tuttava kõlaga hääl ja palub kiiresti kanda mõnisada eurot, et katta automõlkimise kulud ilma politsei kaasamiseta või tasuda välismaal saadud arstiabi eest.

Sellised skeemid on rajatud tehnoloogiale ja psühholoogiale. Tehisintellekt oskab juba äravahetamiseni järele teha konkreetse inimese häält. Telefone on võimalik distantsilt seadistada nii, et vastuvõtjale jääb mulje justkui tuleks kõne tavaliselt numbrilt. Sotsiaalmeedias jagavad paljud oma reisiinfot. Inimese aju on aga loodud nii, et see reageerib emotsionaalselt olukordades, kus tundub, et lähedane vajab kiiret abi. Petuskeemiks piisav komplekt ongi koos. Kui tuleb vähegi kahtlane kõne, siis tasub esitada kontrollküsimusi – näiteks paluda rääkida mõnest ühisest mälestusest või nimetada ema neiupele nime.

Omaette teema on armukelmidega, kes püüavad õnge tõmmata romantiliste nõksudega. Saan igal nädalal Facebooki sõbrakutseid mõnelt Davidilt või Peterilt. Profiili järgi on nad enamasti kõrgelt hinnatud arstid või missioonil sõjaväelased. Tavaliselt lesed, alati heas vormis. Profiilipildiks on esinduslik foto, ajajoonel mõni pilt toises situatsioonis, lisaks kaunis looduspilt ja foto nunnu loomakesega. Kas ei kõla nagu hea partii? Kahjuks mitte, sest kui härrasmees sõbraks võtta ja pikkades vestlustes oma lemmiklaulu ja unistused avaldada, siis selgub ootamatult, et tal on vaja tasuda näiteks lapse ravimite eest. Kuna kõik juhtub välismaal, siis ei saa ta kodupangast raha kätte. Armunud naine

Parem olla natuke skeptiline kui kergeusklik.

Foto: erakogu

muidugi tõttab appi, sest kohe, kui mured on lahendatud, lubab prints valgel hobusel kohale kapata.

Mu sõbranna töötab pangas ja tema hooleks on helistada inimestele, kes oma raha sellise petturi kontole teele on pannud. Nad on mõnikord nii suurte roosade prillidega, et pangatöötaja ei saa ülekannet takistada. Sõbranna peale on isegi karjutud: „Kas te tahate mu elu armastuse ära rikkuda!“ Raha lähebki teele, aga prints jääb saabumata.

Leidub ka elusuuruses armukelme, kes vannuvad igavest truudust, aga vajavad natuke raha. Tegelikult palju raha. Armunud naised annavad ning hiljem neavad end maapõhja, sest suurt võimalust raha tagasi saada ei ole. Kuidas taolised petturid tegutsevad, saab näha uues draamasarjas „Varastatud lootus: Armukelm“. Soovitan vaadata ja endale korduvalt meelde tuletada, et see pole muinasjutt, vaid põhineb tõestisündinud lugudel.

Kelmid saavad tegutseda ainult siis, kui leidub neid, kes manipulatsioonidele alluvad. Jah, kelmide pöördumised võivad olla väga inimlikud ja usutavad. Seepärast on hea pere ja sõpradega need teemad jutuks võtta ning mängida läbi kõikvõimalikud olukorrad, mis vähegi võivad pettustega seotud olla. Nii oleme kõik kelmide eest paremini kaitstud.

Turvaline Saku turvalisemaks

VERONIKA LAAKSO | MTÜ Turvaline Saku

Saku vald on elamiseks meeldivalt vaikne ja turvaline. On tore mõelda, et nii see jääbki ja miski ei saa meie rahulikku elu häirida. Paraku ei saa selles päris kindel olla. Elu on muutunud tormilisemaks, mis võib kaasa tuua ebamugavusi. Lisaks võimalikele heitlikest ilmadest tingitud probleemidele, peaksime keskenduma laiemale valmisolekule. Igauks võiks mõelda, mis tema ja tema pere heaolu häirida võiks.

Ohtude kaardistamine

Võidame kriitilisel hetkel oluliselt aega, kui oleme kõik juba varem rahulikus meeolus enda jaoks läbi mõelnud ning tegutseme plaani järgi. Alustada võiks ohtude kaardistamisest – kas elukohaga on seotud väliseid ohte, näiteks asute ülejutusala piirkonnas või ohtliku ettevõtte naabruses. Kas ja kuidas on võimalik riske maandada ja mida peaks tegema, kui ohust saab kriis, mis nõuab kiiret tegutsemist? Kuidas saaks valmistuda, et kriisis ebamugavust vähendada? Võtmesõnaks on teadlikkus. Mida paremini tunnete varitsevaid ohte ja teame, kuidas riske maandada, seda paremini tuleme toime ka kriisi ajal. Pereliikmete tegevusi planeerides arvestage igäihe teadmisi, oskusi ja võimekust kriisiolukorras hakkama saada.

Kust saada infot?

Ohtudest ja võimalustest saab hea ülevaate **Maa- ja Ruumiameti kaardirakendusest**. Erinevatel kaardikihtidel saab vaadata näiteks nii ülejutusala riskipiirkondi kui ka hüdrantide asukohti. Samuti näeb, et valla territooriumile jääb kõrgendatud toimepidevusega autonoomse elektritoitega tankla ehk Alexela tankla Tammemäel, mis töötab ka elektrikatkestuse korral.

Saku valla kodulehele www.saku-vald.ee/kriis on koondatud vajalikku infot alates ennetustegevusest ja lõpetades erinevate kontaktnumbritega. Tasub mõelda, millised on olulised numbrid, mis võiksid olla ka paberil kirjas, juhaks kui internet ei tööta või telefon ära kaob. Hädabinumbri 112 kõrval pange kirja ka **riigiinfo telefon 1247**, kust saab infot ja nõu olukordades, mil ei ole ohustatud kellegi elu, tervis ega vara.

Riigiinfo telefon vahendab:

- Transpordiametile infot riigiteede probleemide kohta,
- Keskkonnaametile infot keskkonna ja loomadega seotud probleemide kohta,
- Politsei- ja Piirivalveameti infot,
- Päästeameti infot ja nõu erinevatel päästeala teemadel,
- Eesti Liikluskindlustuse Fondi avariie.ee rakenduse täitmisel nõuandeid.

Kriiside korral jagatakse telefonil 1247 usaldusväärset ja ametlikult kinnitatud riigiinfot ning käitumisjuhiseid. Enamus kohalikest omavalitsustest on sõlminud lepingu, et kriisiolukorras saaksid elanikud kohaliku info saamiseks pöörduda samuti riigiinfo telefonile.

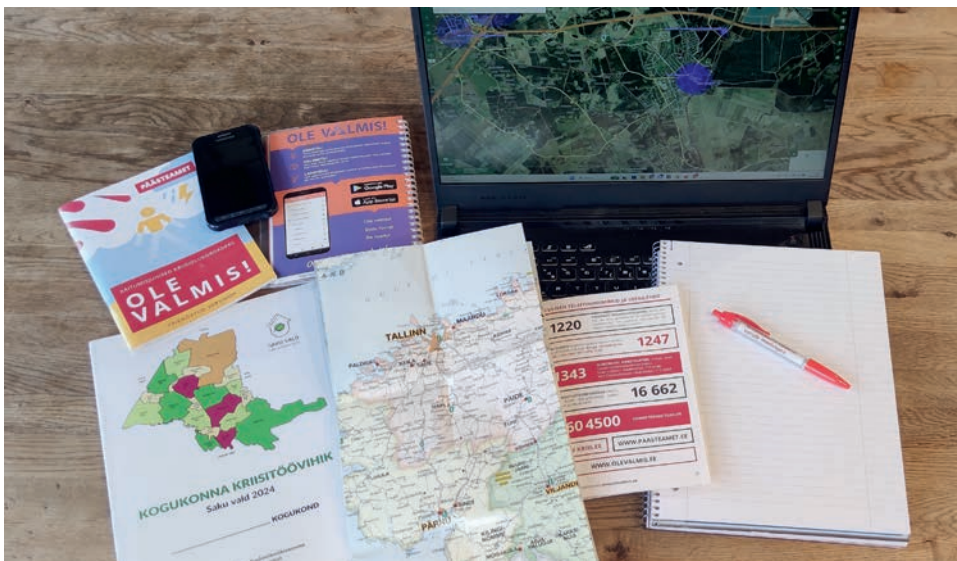
Kodulehele on laetud „**Kogukondade kriisitöövihik**“, mille abil on võimalik

oma kogukonnaga võimalikeks kriisideks valmistuda ning kaardistada praegust valmisoleku taset.

Palju infot leiab „**Ole valmis!**“ kodulehelt ja mobiilirakendusest ning **Päästeameti** kodulehelt www.rescue.ee

Kogugem infot ja teadlikkust, kuidas iseennast ja oma kogukonda parimal viisil aidata.

MTÜ Turvaline Saku on 2020. aastal asutatud avalikes huvides tegutsev ühendus, mille eesmärk on tõsta Saku valla elanike teadlikkust ja oskusi kriisiolukorras tegutsemiseks. MTÜ sai 2024. aastal toetust Saku valla mittetulundusliku tegevuse toetusfondist projektile „Kriisikoolituste korraldamiseks valmis!“, et soetada koolituste korraldamiseks varustust (telk, lauad ja pingid ning kriisivarude kast).

Materjale enda teadlikkuse tõstmiseks leidub nii netis kui ka paberil. Foto: Veronika Laakso

PROJEKT „SAKU VALLA ELANIKKONNAKAITSE KOOSTÖÖVÕRGUSTIK VOL2“

Projektiga jätkatakse ja koostööd tugevdatakse Saku Vallavalitsuse, Saku valla kriisikomisjoni, kohalike kogukondade (sh külaseltsid, korteriühistud, uusarenduste piirkonnad) ja erivajadustega inimesi koondavate organisatsioonide vahel. Projekti jooksul täiendatakse piirkondlike kerksuskeskuste – Saku Päästekomando ja Metsanurme külakeskuse tehnilist varustatust. Koostöö raames toimuvad veebruarist maini koostöövõrgustiku kohtumised ja Päästeameti kaasabil läbiviidav lauaõppus (vt lk 30). Lisaks toimuvad aprillis kolmes erinevas kogukonnas neile suunatud kriisikoolitused, mida viib läbi MTÜ Turvaline Saku. Projektiga teadvustatakse kogukondliku kriisivalmiduse vajadust ja läbiviidavad õppused tõstavad kriisivalmiduse taset elanikkonnas. Projekti toetab Kodanikuühiskonna Sihtkapital.

Keila malevkond – kaitstud ja hoitud kogukond

MARI-ANN VEERMÄE | Keila malevkonna teavituspealik

Keila malevkond on pika ajalooga Kaitseliidu allüksus, mis kuulub Harju maleva koosseisu. Meie vastutusala hõlmab Keila linna, Lääne-Harju, Saue ja Saku valda. Malevkonna liikmed tegutsevad vabatahtlikena selle nimel, et kriisis oleks meie vastutusosal kogukond kaitstud ja hoitud.

Keila malevkond ja Saku vald

Saku vald on osa meie vastutusalast ning koostöö Sakuga on pidevalt kasvamas. Hiljuti pidasime oma malevkonna üldkoosoleku Saku Gümnaasiumis, kus meie südikas Naiskodukaitse Saku jaoskond korraldas selleks vajalikud ruumid ja pakkus maitsvaid toite. Täname korraldamise eest meie Saku naisi!

Meie roll ja ülesanded

Keila malevkonna peamine ülesanne on toetada oma vastutusalas Kaitseväge, liitlasi, teisi Kaitseliidu üksusi ja tsiviilstruktuure. Meie eesmärk on tagada toetav süsteem, mis toimib nii kriisis kui ka sõja ajal. Kaitseliit tegutseb põhimõttel: „iga põõsas laseb“ vaenlase vastu ja samas „iga kaitseliitlane toetab“ omaid. Seejuures omad on lisaks kaitsevägele, maakaitsele ja liitlastele kogu Eesti rahvas. Seda nimetatakse territoriaalkaitseks ehk maakaitseks.

Meie põhirõhk on tagala ja varustusliinide julgestamisel. Sõdade ajalugu nii varasemalt kui ka Vene-Ukraina sõjas

näitab seda, et ilma turvalise tagala ja varustusliinideta ei ole võimalik rindel võidelda. Kui padrunid, mürsud ja droonid saavad otsa, on kaotus vältimatu. Seega on meie ülesanne tagada oma vastutusalas tõrgeteta varustamine.

Keila malevkonna struktuur

Oma ülesannete täitmiseks on Keila malevkond jagatud erinevateks allüksusteks ja gruppideks, mille koostööd juhib malevkonna staap. Meie malevkonnas saab iga kodanik leida endale sobiva allüksuse ja väljakutse, et aidata kaitsta ja hoida meie kogukonda.

Keila malevkonna allüksused:

- ♦ Maakaitsekompanii
- ♦ Julgestusgrupp
- ♦ Vaatlusgrupid
- ♦ Droonigrupid
- ♦ Meditsiini- ja evakuatsioonigrupid
- ♦ Side, seire ja elektroonilise võitluse grupid
- ♦ Transpordi- ja eritehnikagrupid
- ♦ Toitlustusgrupid
- ♦ Formeerimisgrupid

Nende allüksustega on patriootlikel kodanikel võimalik liituda, et anda oma panus riigikaitseks ja saada abivajaja asemel abiosutajaks. Kõikides nendes valdkondades toimub regulaarne väljaõpe ja õppused. Väljaõpe ja harjutused on vajalikud, sest kriisi ja sõja korral enam

eksimisruumi ei ole. Vead treeningul õpetavad, vead sõjas makstakse verega.

4 põhjust, miks meiega liituda

- ♦ **Mitmekesised üritused ja tegevused** – pakume põnevaid ja eristuvaid kogemusi.
- ♦ **Ühtekuuluvus** – Kaitseliit on liikmeskond, kellele võib loota ka oma igapäeva murede lahendamisel.
- ♦ **Tasuta koolitusvõimalused** – lisaks sõjalisele väljaõppele saab õppida juhtimist, avalikku esinemist ja omandada palju muid oskusi, mida kasutada ka igapäevaelus.
- ♦ **Panus kodukoha kaitseks – tead isiklikult inimesi, kes sinu kodu ja kogukonda kaitsevad.**

Lisaks pakuvad meie partnerid liikmetele erinevaid soodustusi, mis muudavad igapäevaelu soodsamaks.

Kuidas toetada Keila malevkonda?

Kui tunned, et soovid panustada muud moodi, näiteks lisavarustuse hankimisel, siis Keila malevkonda saab rahaliselt toetada kahel viisil:

Kaitseliidu pangakonto:

EE461010022002422007

Selgitus: Annetus Keila malevkonnale

Viitenumber: 62020100038

MTÜ Lääne-Harjumaa

kaitsjad pangakonto:

EE257700771010570192

Selgitus: Annetus

NB! MTÜ Lääne-Harjumaa kaitsjad on alates 1. märtsist 2025 tulumaksusoodustusega MTÜ-de nimekirjas.

Liitu Keila malevkonnaga ja aita hoida meie kodukant kaitstuna!

Lisainfot leiab kodulehelt keilamalevkond.ee või skaneerides QR-koodi.

Saku Loomakliinik: loomade hea tervise eelduseks on kvaliteetne sööt, piisav liikumine ja palju armastust

MERILIN PIIRSAU

Saku Loomakliinik alustas Sakus, Teaduse 13 majas tööd 2023. aasta novembri keskel. Loomaomanikud on kliiniku hästi vastu võtnud. Seda kinnitab fakt, et vallaelanikud valisid just Saku Loomakliiniku avamise Aasta tegu 2024 tunnustuse vääriliseks. Kuidas kliinikul läinud on ning millega nad põhiliselt tegelevad, räägib juhataja Norman Roth.

Kuidas on Saku Loomakliiniku esimene tegevusaasta möödunud?

Aasta on läinud väga kiiresti. Kliendid on meid üles leidnud ja neid jagub. Alustasime kahekesi koos loomaarstist abikaasa Karin Rothiga, aga eelmise aasta sügisest liitus meiega veel loomaarst Liisa Albova, kellel on kiirabitöö taust. Kui me varem ei saanud operatsioonide ajal teisi kliente vastu võtta, siis nüüd saame korraga nii opereerida kui ka vastuvõtuga tegeleda.

Kes on teie kliiniku peamise kliendid?

Oleme väikeloomakliinik ja peamiselt tegeleme koerte ja kassidega, aga meie juurde võib pöörduda ka teiste väikeloomadega. Näiteks üks meie püsiklient on kakaduu, kellel on vaja regulaarselt nokka lõigata.

Millised on peamised põhjused, miks loomaomanikud oma loomaga teie poole pöörduvad?

Tervisemuresid on seinast sein – kõrvalmuredest erakorraliste operatsioonideni, aga suure osa moodustab ka ennetus ehk korraline vaktsineerimine ja tervisekontroll. Karin on spetsialiseerunud stomatoloogiale, seega tegeleme ka loomade hambaraviga. Kahjuks jäetakse lemmiku hambad sageli tähelepanuta ning enamik jõuab stomatoloogi juurde siis, kui hambad on juba väga halvas seisus ja loom pikalt kannatanud. Tegelikult tuleks looma hambaid lasta kord aastas kontrollida, et suuremaid probleeme ennetada või nendele varakult jälile saada.

Millised on kõige meeldejääävamad hetked loomaarsti töös?

Emotsionaalselt puudutavad kõige enam edukad operatsioonid, kus õnnestub

Saku Loomakliiniku kollektiiv Liisa Albova, Norman Roth ja Karin Roth. Foto: Helen Kattai

loomade aidata, tema elu päästa ja terveks ravida. Omanikud on väga tänulikud, kui nende lemmikuga kõik jälle korda saab. Meenub üks koer, kes oli otsustanud ära süüa omajagu kaltsuvaipa ja saabus siia juba päris keerulises olukorras, ellujäämine oli päevade küsimus. Õnneks meie arstid olid tublid, tegid operatsiooni ja eemaldasid koera organismist üleliigse. Omanik helistas hiljem eraldi ja tänas, et koer on taas endine.

Südantsoojendavad on ka juhtumid, kus looma elukvaliteet peale protseduuri oluliselt paraneb. Nad ei näita ju valu välja ja omanik märkab alles hiljem, et iseloom on kardinaalselt muutunud – siia kuuluvad klassikalised hambapatsiendid või muu kroonilise valu all kannatavad loomad, näiteks artriidiga vanad loomad, kes lõpuks valuravi saavad.

Millised on teie edasised plaanid kliinikuga?

Jätkame oma tööd samamoodi nagu seni. Me ei plaani laieneda, sest otsustasime algusest peale, et tahamegi olla väike kliinik. Sedasi jääb alles ka personaalsus. Meil on päris palju püsikliente, kelle loomadega tegeleme. On tore, et

teame juba omanikke ning nende koeri ja kasse nimepidi.

Täna on meil olemas kõik esmatasandi diagnostika võimalused ja paljude lemmikloomade tervisemurede korral saame kohapeal aidata. Kui on väga spetsiifiline probleem, näiteks neuroloogiline või ortopeediaga seotud asi või on vaja teha mõni keerulisem operatsioon, siis saame edasi suunata konkreetse spetsialisti juurde.

Kas teete ka koduviisi või peab alati kohale tulema?

Teeme koduviisi. Näiteks kui on loom, kes ei kannata transporti või kui inimestel lihtsalt ei ole võimalik looma meie juurde tuua.

Mida soovitate kassi ja koera omanikel ennetavalt teha, et nende lemmikute tervis oleks võimalikult heas korras?

Iga kassi- ja koeraomanik võiks kord aastas oma lemmikuga loomaarsti juures rutiinses kontrollis käia, et üle vaadata looma üldine tervis ja avastada võimalikud kõrvalkaldded. Seda teeme tavaliselt iga-aastase vaktsineerimise ajal. Kui midagi on paigast ära, siis saab kohe

reageerida. Esiteks saab siis looma varem aidata ning teiseks säästab see ka tuhandeid eurosid ravikulusid. Regulaarse tervisekontrolli käigus võtame vanematel loomadel ka vereproovi, mille vastus tuleb kümne minutiga ja selle põhjal saab tervise kohta juba päris palju öelda.

Lisaks on loomade hea tervise eelduseks kvaliteetne ja tasakaalustatud sööt, piisav liikumine ja palju armastust. Näeme, et küllaltki paljud lemmikloomad on ülekaalulised, mis tekitab tulevikus probleeme liigestega, südamega, tõstab anesteeariski ja põhjustab diabeeti. Ülekaalu tekitab enamasti see, et loomale antakse liiga palju süüa või liigutakse liiga vähe või siis on see kombinatsioon mõlemast. Armastust ei pea väljendama ainult söögi kaudu, piisab tähelepanust.

Kas on veel midagi, mida loomaomanikele südamele panna?

Tuletame meelde, et kasside ja koerte vaksineerimine marutaudi vastu on Eestis kohustuslik. Just sellepärast meil marutaudi ei olegi, et selle vastu vaksineeritakse. Looma seisukohast on aga kompleksvaktsiin olulisemgi – nakkushaigused pole kuhugi kadunud ja kahjuks esineb ka surmaga lõppevaid juhtumeid.

Silmas peaks pidama, et 2027. aastast muutub koerte, kasside ja valgetuhkrute registreerimine ning kiibistamine kohustuslikuks. Loomade ning nende pidajate andmed tuleb kanda PRIA juurde loodavasse lemmikloomaregistrisse.

Kõik võib-olla ei tea, aga lemmiklooma on võimalik kindlustada. Kui loomal tekib ootamatu terviseprobleem, siis võib sellest palju abi olla. Ka meie juurde tuleb üha enam loomi, kes on kindlustatud ning kelle ravikulud kindlustus katab.

Saku Loomakliiniku avamine pälvib tunnustuse Aasta tegu 2024. Mida see kliiniku jaoks tähendab?

See tähendab meile väga palju ja näitab, et me läheme inimestele korda. Saime kinnitust, et kliiniku rajamine Sakku oli õige tegu, kuna suudame kogukonnale väärtust lisada ja meid usaldatakse. Väga paljud kliendid on öelnud, et on rahul, et enam pole vaja lemmikloomaga Tallinnasse või mujale loomaarsti juurde sõita. Seda kuulsime esimestel kuudel igapäevaselt kümneid kordi.

Saku Loomakliinik

Koduleht sakuloomakliinik.ee

Tel 5551 8956

E-post info@sakuloomakliinik.ee

Teaduse 13, Saku

Avatud E-R kell 9-18

Puugid on taas liikvel: kuidas kaitsta oma lemmikut?

Ravimiamet

Eestis esineb peamiselt kahte liiki puuke – võsapuuk (*Ixodes ricinus*) ja laanepuuk (*Ixodes persulcatus*). Nende aktiivseim tegutsemisperiood on aprillist oktoobrini. Puugid on eriti ohtlikud koertele, sest võivad levitada haigusi. Kassid haigestuvad harvem, kuid ka neid võivad ohustada puukide siirutatavad haigused. Ravimiameti spetsialist Epp Ülevaino selgitab, kuidas oma lemmikut puukide eest kaitsta.

Regulaarne kontroll

Puugirohkkel ajal tuleb lemmiklooma karvkate pärast iga jalutuskäiku üle kontrollida ja leitud puugid kiiresti eemaldada.

Kasuta puugitõrjevahendit

See on efektiivseim viis lemmiklooma kaitsmiseks puukide levitatavate ohtlike haiguste eest. Puukide ennetamiseks koertel, kassidel ja tuhkrutel on võimalik kasutada mitmesuguseid ravimeid. Ravimid erinevad toimeaine, manustamisviisi ja toime kestuse poolest. Saadaval on nii käsimüügi- kui ka retseptiravimeid, viimaseid saab loomale

Foto: Merilin Piirsalu

välja kirjutada loomaarst. Ravimid, mis toimivad puukide vastu, sobivad sageli ka mitmete teiste välis- ja siseparasiitide tõrjeks.

Arvesta looma eluviisi

Mõne puugivastase ravimi kasutamisel ei tohi sellega ravitud lemmikut lasta ujuma veekogudesse, kuna ravim võib olla toksiline kaladele või teistele vee-elanikele. Vali puugivastane ravim vastavalt sellele, milline on lemmiku elustiil. Tõrjevahenditest saab kasutada näiteks täpilahuseid, ravikaelarihmu või tablette. Erinevatel ravimivormidel ja toimeainetel on erinevad omadused, sh näiteks toime kestus. Sobiva tõrjevahendi leidmiseks võib pidada nõu loomaarstiga.

Tutvu infolehega või pea nõu

Enne puugivastase ravimi manustamist oma lemmikloomale tutvu põhjalikult ravimi pakendis oleva infolehega ning veendu, et ravim on sinu lemmikloomale näidustatud ja ohutu ning oskad seda loomale õigesti manustada. Kahtluse korral pea kindlasti nõu loomaarsti või apteekriga.

Õppida saab kogu elu: tasuta koolitused täiskasvanutele Saku vallas ja kaugemal

MERILIN PIIRSAU

Oskuste ja teadmiste täiendamine igas eas on tänapäeval iseenesestmõistetav. Elukestev õpe laiendab silmaringi, viib kokku mõttekaaslastega ja aitab tööturul konkurentsivõimelisemana püsida – see on äärmiselt kasulik investeering iseendasse.

Võimalused Saku vallas

Saku vallas on aasta jooksul mitmeid tasuta võimalusi enesetäienduseks. Traditsiooniks on saanud loengud, koolitused ja avatud treeningud sügisel toimival täiskasvanud õppija nädalal (TÕN). Möödunud aastal osales TÕNil 466 inimest.

Eelmisel aastal oli võimalik oma teadmisi täiendada ka koolitõrgetega laste vanemate tugigrupis, Gordoni perekoolis, lapsehoidja tasemeõppes ja arvutikoolitustel.

Põnevatel koolitustel ja kohtumistel saab osaleda maikuus keskkonnakuul, kus eelmisel aastal toimus 33 üritust, tuues kokku 555 osalejat.

Sel kevadel algas järjekordne nutitelefoni kasutamise koolitus eakatele, mis osutus nii populaarseks, et algselt plaanitud ühe grupi asemel õpitakse kahes grupis.

Beebivanematele pakuti aasta esimesel kolmel kuul erinevatel teemadel õpiampse.

Sakus alustati puidutöö õppega

Märtsis alustati Sakus vallavalitsuse ja Valgamaa Kutseõppekeskuse koostöös täiskasvanutele suunatud puidutöötleja taseme 2 õppega. Grupis on 15 inimest, kes saavad kodu lähedal õppida uut eriala või täiendada oma oskusi puutöös. Kes soovib, võib hiljem Valga Kutsehariduskeskuses õpinguid jätkata puidutöötleja taseme 3 erialal.

Vastu võeti 15 õpilast. Üks nendest on Anu, kes otsustas õppima minna, sest puutöö ja ise asjade tegemine on teda alati huvitanud. „Kui ikka koolitus tuuakse kandikul ette lausa oma kodukohas, tasuta ja töövälisel ajal, siis oleks patt suurepäraselt võimalust kasutamata jätta,“ ütleb ta. Kursuselt soovib ta saada

teadmisi materjalidest, projekteerimisest ja praktilisi oskusi. Tal on mõte tulevikus tiseritööd ja restaureerimist edasi õppida.

Teine kursuslane Marko läks teadmisi omandama, sest puitmaterjalidega nikerdamine on talle ammu huvi pakkunud. „Kaheksa aastat tagasi ostsin maatüki ning seal sai meisterdatud mitmesuguseid toole, laudu, kompostikaste jne. Paar aastat hiljem hakkasin maja ehitama ja puutusin kokku erinevate puitmaterjalide ja nendega töötamisega. Juba ammu oli soov ennast puutöö alal täiendada minna ning kui lehes kuulutust nägin, siis enam pikka mõtlemist polnud,“ ütleb ta. „Kuna ma ei ole puutöö kohta varem midagi otseselt õppinud, siis on igasugune algteadmine väga huvitav – mis puitmaterjal, mis vahendiga kokku sobib, millisest puitmaterjalist üldse oleks hea midagi teha, milliseid tööriistu kasutada jne,“ lisab Marko.

Nii Anu kui Marko leiavad, et täiskasvanuna õppida on väga tore. „Igasugune õppimine hoiab vanaduse eemal ja mõistuse terava. Lisaks on täiskasvanueas prioriteedid juba paremini paigas ning tead, mida tahad ja kuidas sinna jõuda. Ei rahmi niisama ainult seetõttu, et midagi peab ju õppima, ütleb Anu.“

Marko täiendab: „Õppida või mitte, on igalühe enda otsustada. Kui mõni eriala huvi pakub ja aega on, siis loomulikult

soovitan kõigil ennast täiendada. Mul endalgi on tegelikult paar eriala, mida tahaks veel õppima minna.“

Tasuta õppida saab mujalgi

Kõikide täiskasvanute õppimisvõimalustega saab tutvuda vallavalitsuse veebilehel www.sakuvald.ee/taiskasvanuharidus. Samuti antakse uutest vallas toimuvatest koolitustest teada sündmuste kalendris www.sakuvallakalender.ee.

Kui kodu lähedalt endale sobivat täiendõpet ei leia, siis tasub vaadata pisut kaugemalegi. Haridus- ja Teadusministeeriumis valmis uus täienduskoolituse riiklik tellimus, millega pakutakse üle 1500 tasuta koolituse rohkem kui 26 000 inimesele. Huvilised saavad valida nii kontakt-, hübriid- kui e-koolituste vahel väga erinevates valdkondades. Õppida saab arvutikasutusest juhtimiseni ning ehitusest, mehaanikast ja elektroonikast meedia, kaubanduse ja sotsiaaltööni. Tasuta koolituste arv on praegu suurem kui kunagi varem ning võrreldes mullusega saab osaleda 10 000 inimest rohkem.

Nii lühemaid kui pikemaid koolitusi pakuvad 37 kutseõppeasutust, rakenduskõrgkooli ja ülikooli üle Eesti. Koolitused toimuvad kuni 2026. aasta keskpaigani.

Täpsem info koolituste ja registreerimise kohta on haridusportaalis haridusportaal.edu.ee/tasuta-kursused.

Beebivanemad said õpiampsudel osaleda koos lastega.

Foto: Elen Jahimaa

Pakendiinfo lugemise kunst ja miks see on oluline tervisliku toitumise seisukohast?

MIRJAM LAULIK | toitumisenõustaja

Poeriilid on täis toiduaineid, mille pakendid lubavad tervislikkust, naturaalsust ja muid kasulikke omadusi. Kuid kas kõik tooted, kus esiküljel ilutseb kiri: *tunnustatud, täistera, valgurohke, light, tervislik, ilma lisatud suhkruta*, on meile tegelikult kasulikud?

Mitte alati. Tihti peidavad need endas suuri suhkru või lisaainete koguseid, mis mõjutavad nii tervist kui kehakaalu.

Iga toiduaine tootja huvi on, et me igal juhul just nende kauba valiksime ja turundajad mõtlevad iga päev välja nippe, kuidas toodet meile meelepäraseks teha ning milliste märksõnade abil see „maha müüa“.

Et selle õnge mitte minna, on **oluline osata lugeda pakendi infot**. See on enamasti toodud väikeses ebamugavas kirjas tabelina toote tagaküljel, kus on näidatud toita-
toitainete sisaldus 100 g kohta.

Soovitan eakatel poodi minnes kaasa võtta prillid ning vajadusel valehäbita kasutada ka luupi. Mõnda aega pakendiinfot uurides tead juba varsti peast, milliseid tooteid võtta ja mida jätta, aga see vajab natukene aega ja harjumist. Samuti võid uurimistöö jätta kodutööks ja tutvuda põhjalikumalt juba kauba infoga.

Kõige olulisem on teada – toidupakenditel on koostisosad enamasti kirjas kahanevas järjekorras, mis tähendab, et esimesena on loetletud see, mida tootes on kõige rohkem ja viimasena see, mida kõige vähem. Kui esimene koostisosa on nisujahu, suhkur või rasv, siis on selge, et tegemist ei ole tervisliku valikuga.

Teine aspekt, millest lähtuda, on võimalikult lühike koostisosade nimekirj. Mida rohkem on koostisosas selliseid nimetusi, millest aru ei saa või kuulnud pole, seda halvem. Kui koostisosade nimekirj on pikk ja keerukas viitab see sellele, et tootes on palju kunstlikke lisa-
aineid, mida keha ei vaja.

Millele siis tootegruppide puhul tähelepanu pöörata?

Saia ja leiva puhul on kõige olulisem jälgida kiudainete sisaldust 100 g kohta – see peaks olema vähemalt 6 g 100 g kohta.

Toitumisenõustaja Mirjam Laulik.

Foto: erakogu

Lisaks stabiilsemale veresuhkrule, mis on võtmeküsimus hoidmaks ära nii isusid, ülesöömist kui kaalutõusu, hoiavad kiudained seedimise korras ja tagavad pikema täiskõhutunde. Samuti tasub eelistada täistera tooteid ning vältida nisujahu. Soolased/magusad saiakesed, pirukad, koogid ja sõõrikud on nii nisujahu- kui suhkrurohked ning need võiks asendada kiudainerikka saia või leivaviiluga ning nautida meelepärase kattega.

Piimatooted on suurepäraseid valgu- ja kaltsiumi allikad, kuid tervisekasu seisukohast tasub jälgida, et valgusisaldus oleks minimaalselt 5 g 100 g kohta. Väga hea valik on näiteks maitsestatamata kohupiimatoru, sisaldades 9 g valku 100 g kohta. Lisa sellele kaneeli ja banaani või hoopis marju või mandlilaaste.

Suurim oht piimatoodete puhul on suur suhkrusisaldus. Näiteks immuunsust tugevdavana reklaamitav Actimeli topsike sisaldab 11,6 g suhkrut 100 g kohta, Emma kohupiimakreem aga 13 g suhkrut, Jänksi piparkoogi kohuke koguni 26 g (mis on lapse päevane maksimaalne suhkrukogus) 100 g kohta.

Lihatoodete puhul jälgi toote koostises liha osakaalu, see peaks olema 100 %.

Eelista töötlemata liha ja maitsestest ning töötle see ise. Hea kvaliteediga lihatoodete sisaldab vähemalt 15–20 g valku 100 g kohta.

Töödeldud lihatoodete puhul (singid, vorstid, pihvid, viinerid, sardellid, paneeritud poolfabrikaadid) seisneb tervisekahju transrasvades ja liigeses soola sisalduses, mis kergitab vererõhku. Suitsutatud tooted on WHO (Maa-
Terviseorganisatsioon) klassifitseerinud kartsinogeenideks ehk vähki tekitavateks aineteks nr 1, mis on samal tasemel alkoholi ja tubakaga. Neid tasub vältida.

E-aineid on palju ja kõik neist ei kujuta terviseohtu. Meelde võiks aga jääda E 621 ehk naatriumglutamaat, mis on maitsetugevdaja ning mõjutab söögiisu reguleerivaid hormone leptiini (annab märku, et kõht on täis) ning greliini (nälgahormoon, mis paneb rohkem sööma).

Tervislik toitumine algab teadlikest valikutest. Kui vajad abi, siis tule nõustamisele, kirjutades mirjam.laulik@gmail.com. Jälgi mind FB – Mirjam Laulik-toitumisenõustaja.

Maailmaharidusnädal koolis: viis päeva, neli teemat

ELERI TROSKA ja TAIVI ÕIGUS | Saku Gümnaasium

Kolmandat korda toimunud Saku Gümnaasiumi (SG) maailmaharidusnädal kutsus rõhku panema koostööle ja keskendumisele fookusteemale „Planeedi kestlikkus“. Läbiviimisse kaasati õpilasesindused, Saku Noortevolikogu ja EPAS saadikud koolis, kogukonnaliikmed, vilistlased ja lapsevanemad. Tehti koostööd partnerkooli Lasnamäe Gümnaasiumiga ja tekkis seos abiturientide praktilise tööga moeshow näol.

Kogu nädala oli põhikoolimajas Tartu Loodusmaja rändnäitus „Kuues laine“, mis tutvustas elurikkuse vähenemise ja liikide väljasuremisega seotud teemasid. Näitus pakkus hea võimaluse elavdada eeskätt loodusõpetuse, geograafia ja bioloogia tunde, ent üldisemalt ka innustada õpetajaid koos õpilastega avastama, arutlema, kaasa mõtlema ning otsima vastuseid küsimustele, mis kujundavad meie tulevikku.

Keskkonnapäev 7. märtsil

Keskkonnapäev gümnaasiumiastmes algas iga-aastase õpilaskonverentsiga „Our Changing World“. Traditsioonilise 10.–11. klassi Harjumaa gümnaasistidele suunatud tänavuse konverentsi teema: „Sustainable Planet, Sustainable Future: Shaping Solutions Together“ tulenes maailmakooli fookusteemadest. Õpilaste ettekanded rääkisid rohelisest tulevikust, jätkusuutlikust tarbimisest ja tootmisest, ringmajandusest ning taas- ja uuskasutusest Eestis, puhtast veest Sahara-taguses Aafrikas, suurest inimese loodud jõe projektist Liibüas ja tehnoloogia mõjust haridusele arengumaades.

Eestimaa Looduse Fondi kliimapoliitika ekspert Maia-Liisa Anton rääkis väikese jalajäljega eluviisist. Saime teada, mis toimub kliimaga üldiselt ja kliimamuutuste tagajärgedest, rääkisime maa taluvuspiiridest ja looduse ümberkujundamisest, kliima- ja keskkonnakriisi põhjustest ning Eesti inimese jalajälje suurusest. Loodame, et noored võtsid kaasa teadmise: *On olulisem, et paljud proovivad ja teevad palju väikseid samme, kui see, et vähesed on täiuslikud.*

Õhtuse osa täitsid abiturientid praktilise tööga. Moeshow „Jätkusuutlik

mood ning taaskasutatud riiete ümber töötlemine“ oli suunatud 7.–12. klassi õpilastele.

Keskkonnateemad 10. märtsil

Keskkonnateema jätkuna toimus 10.–11. klasside kohtumine Eesti Maaülikooli (EMÜ) esindajatega. Noored said aimu EMÜ erialadest ja tuleviku võimalustest ning ülevaate üliõpilaselust. EMÜ on üks praktilisemaid valikuid sõbraliku ja toetava õpikeskkonnaga, rohelise mõtteviisi ja kompaktse ülikoolilinnakuga ning paljude võimalustega õpinguteks välismaal. EMÜ keskkonnakaitse õppekava üliõpilane Kadi Kuklase, SG vilistlane, jagas tudengielu kogemusi.

Põhikoolimajas tutvusid 6. ja 7. klassi õpilased Kadi juhendamisel teemadega „Läänemere loomastiku kaitse“ ning „Selgroogsete ohustatus ja kaitse“.

Eesti Taaskasutusorganisatsiooni (ETO) maskott Keskkonnake õpetas 1. klassi õpilasi jäätmeid liigiti koguma ja loodust hoidma. Lapsed said teadlikumaks oma igapäevaste valikute mõjust keskkonnale ja õppisid, kuidas väikeste tegudega maailma puhtamaks muuta.

Tervishoiutöötaja Karoliina Lõhmus rääkis 2. klasside õpilastele, et meie jaoks on hea hügieen iseenesestmõistetav, kuid paljudes arengumaades takistavad puudulikud sanitaartingimused ja puhta vee nappus lastel koolis käimist ning õppimist.

Kaasatuse päev 11. märtsil

Maailmaharidusnädala kolmas päev tõi noored kokku, et avastada mitmekesisuse ja ühtekuuluvuse väärtust. Tutvuti kurtide maailmaga, õpiti viipekeelt ja arutleti kaasava ühiskonna olulisuse üle. Kohtuti Lasnamäe Gümnaasiumi sõpruskooliga, et tuua teemasse „Erinevus rikastab, sarnasus ühendab“ uusi ja inspireerivaid vaatenurki. Noored esitasid laule, lugesid luuletusi, mängisid pilli ja tutvustasid videos oma kooli.

Samal ajal tegid 1. klasside õpilased Lasnamäe Gümnaasiumiga videosilla, et lugeda luuletusi ja jagada mõtteid.

Päeva lõpus rääkis Kindluse Kooli inglise keele õpetaja oma kodumaa Brasiilia kultuurist, traditsioonidest ja igapäevaelust.

Kõik osalejad said võimaluse õppida üksteiselt uusi lähenemisi, tugevdades seeläbi globaalset suhtlemist ja mõistmist.

Euroopa väärtuste päev 12. märtsil

Väärtuste päeva raames kohtusid ühiskonnaõpetuse tundides 9. klassi õpilastega EP partnerkoolide programmi EPAS nooremsaadikud. Teemad olid: õiglane kaubandus, moodne orjus ning inimõigused ja lapse õigused. 8. klassi õpilased kohtusid Euroopa Liidu (EL) eksperdi Indrek Tarandiga, kelle esitlus andis ülevaate EL-st ja selle poliitikatest, olulisematest institutsioonidest ja nende toimimisest.

Meediapäev 13. märtsil

Meediapäev lõimis maailmaharidusnädalaga kooliolümpiamängud ja emakeelepäeva. Lisaks eesti keele tundides kirjutatud fännikirjale oma lemmiksportlasele, toimusid kohtumised ajakirjanike, spordi, kultuuri, hariduse ja ettevõtlusega seotud inimestega. Suureks väärtuseks peame, et enamik esinejaist olid seotud kohaliku kogukonna või otsestelt Saku Gümnaasiumiga.

8. klassid kohtusid Saku Sõnumite toimetaja Merilin Piirsalu ja ERRi spordiajakirjaniku Tarmo Tiisleriga. Selgus, et ajakirjaniku jaoks on oluline lugeda just paberil, olla uudishimulik ja laia silmaringiga ning taluda kriitikat. Arutleti, miks perfektsionismi püüdlemine ei pruugi alati positiivselt mõjuda, miks spordiajakirjanik ei saa kunagi täiesti erapooletu olla, mis on ajakirjaniku töös kõige enam muutunud, kuidas ka positiivsed tunded väsitavad ning räägiti, kuidas kesktee leidmine ja info objektiivselt vaatajani viimine ei ole sugugi alati lihtne. Noortele jäi kõlama sõnum vaadata maailma nii avaralt kui võimalik.

Arvamusfestival 13. märtsil

9. klassidele suunatud Arvamusfestival oli jagatud neljaks. Spordipaneelis arutlesid Annely-Thea Häggblom Saku Valla Spordikeskusest, tantsuklubi Danceland asutaja ja peatreener Kristina Tarmet ning noor autosportlane, õpilasesinduse liige Perkel Kõrgesaar. Räägiti kohaliku omavalistuse panusest avaliku ruumi

Meediapäeva üks külaline oli spordiajakirjanik Tarmo Tiisler, keda küistlesid noortevolikogu esimees Alisa Sinani ja Perkel Kõrgesaar.

ETO maskott Keskkonnake jagamas kasulikke teadmisi 1. klassi lastele.

Fotod: Saku Gümnaasium

Maailmaharidusnädala eestvedajad Eleri Troska ja Taivi Õigus koos Indrek Tarandiga.

Mart Nael, Hele Kõrve, Maya Lorena Medina ning noortevolikogu liikmed Kristo Palmiste ja Konrad Uuselu.

tegemistesse, erinevatest võimalustest treeninguteks koduvallas, projektist „Saku Vald Liigub“, toitumisest ja elukestvast liikumisest, eeskujudest ning tasakaalust isikliku elu ja spordi vahel.

Hariduspaneelis jagasid mõtteid vallavolikogu esimees Eero Alamaa, abivallavanem Tanel Ots ja gümnaasiumi õpilasesinduse liige Lisette Pentinen. Kõneldi ootustest uuele koolimajale, heast haridusest ja ideaalsest koolist. Tehti juttu aja planeerimisest ja õnnelikuks olemisest. Tõdeti, et vaatamata suurepärasele digilahendustele koolis, tuleb inimeseks kasvamine ikka ise läbi teha ning ükski vidin ei vabasta meid õppimisest. Sõbraliku ja konstruktiivse

arutelu lõppedes said noored kaasa väärtuslikud üleskutsed: kasutada haridust nagu võidurelvastumist ning õppida just siin ja praegu.

Ettevõtluse paneelis jagasid kogemusi kohalikud ettevõtjad Marju Tulva ja Taavi Puuorg, õpilasi esindas Martin Kotkas oma Kotka kaljaga. Ettevõtjad rääkisid, kuidas on oma unistused teoks teinud ning milliseid väljakutseid on pidanud ületama. Noori julgustati katsetama ja nägema ettevõtlust kui võimalust luua midagi uut ja väärtuslikku.

Kultuuri paneelis kohtuti näitleja Hele Kõrve, EKA tudengi, SG vilistlase Mart Naela ja põhikooli õpilasesinduse presidendi Maya Lorena Medinaga.

Erilist tähelepanu pöörati eneseväljendusele ja loovusele, rõhutades, kui oluline on proovida erinevaid kunstivorme, et leida südamelähedane ala. Arutleti, kuidas kultuur laiendab silmaringi, avab uusi vaatenurki ja aitab paremini mõista nii iseennast kui ka teisi enda ümber.

Suur tänu kõigile maailmaharidusnädala õnnestumisesse panustajatele!

Teie arutelud ja koostöö muutsid selle nädala inspireerivaks ja sisukaks. Üheskoos avardasime silmaringi, õppisime üksteiselt ning nägime, et maailm on täis võimalusi uuteks avastusteks.

Aitäh, et aitasite tuua maailmahariduse väärtused meie kooliellu!

Kirjanikud julgustavad: tulge osalema jutuvõistlusel Sakusulg!

MERILIN PIIRSAU

Saku Vallaraamatukogu ja Saku Sõnumid kuulutasid veebruari lõpus välja jutuvõistluse Sakusulg. Žüriisse kuuluvad teiste seas kolm vallas elavat kirjanikku. Nad julgustavad kõiki kirjutama ja jutuvõistlusel osalema.

Eeva Park ütleb, et parim ettevalmistus kirjanikule on kõiki kirjandusžanreid hõlmav lugemine. Ise kirjutama hakkas ta suhteliselt hilja. „Nagu paljudel teistel kirjanikel, oli ka minu esimene raamat luulekogu. Proosat hakkasin kirjutama väga lihtsal põhjusel – nimelt ütles kirjastuse peatoimetaja, et luulet kirjutatakse nii rohkelt, et ta ootaks järgmiseks pigem proosakäsikirja. Veidi järele mõelnud, asusingi oma esimest raamatut „Hullu Hansu lugu“ kirja panema,“ räägib Eeva.

Tema enda jaoks on hea loo üheks tingimuseks leida kandev aluslause ja isikupärane teksti rütm. Loo sisu võiks suuta edasi anda nii, et lugeja tekstis ka isikliku elupeegelduse ära tabab. „Kirjutades tuleb keskenduda oma ideele, avastada endas uusi mõttevälgatusi, üllatada just iseennast. Teiste arvamus saab ja peab arvesse võtma vaid siis, kui tegu on kedagi otseselt ründava või paljastava tekstiga,“ leiab Eeva.

Pille Kannistole meeldis kirjutada juba lapsena. „Olin ilmselt esimeses või teises klassis, kui õpetaja saatis mu luuletuse ajakirja Täheke. Sahtlisse olen luuletanud juba aastaid, samamoodi olen kirjutanud lühemaid ja pikemaid lugusid, lihtsalt endale. Unenägusid panen ka igapäevaselt kirja juba palju aastaid,“ räägib ta.

Esimese avaldatud lasteraamatuni „Britaga juhtub“ jõudis Pille seetõttu, et oli põlvetraumaga kodus lõksus. „Meenus kummaline kogemus lapsepõlvest ja tahtsin proovida, kas oskan sellest kirjutada

väikese loo. Kirjutamine oli põnev, ühtlasi viis see tähelepanu põlvemurelt ära. Järgmisel päeval meenus üks naljakas juhtum ning istusin jälle arvuti taha. Nii need jutukesed kogunesid, kuni ootamatult oli raamatujagu valmis. Abikaasa soovitusel pakkusin seda kirjastustele,“ ütleb ta. „Kirjutades köidab mind loo sees olemine, uue maailma loomine, meeleränd. Lugu ise põimib end kokku pealtnäha juhuslikest mõtetest ja elusündmustest. Ja siis ootamatult on ta olemas, minu peas. Ega enne rahu ei saa, kui on kirja pandud.“

Pille jaoks on heas loos nii mõte kui ka hing – see haarab lugeja endasse ja paneb kaasa elama. „Isiklikult naudin lugudes huumorit, mitmekihilisust ja peidetud sõnumeid. Seiklusloolt ootan, et see viiks mind tõeliselt rändama, ja draamalt, et see puudutaks sügavalt.“

Markus Saksatamm on samuti juba lapsepõlvest saati suur lugeja. Oma esimese raamatu avaldas ta aga suhteliselt hilja. „Täpselt ei teagi, miks ma kirjutama hakkasin. Lastekirjanikuna lugejatega kohtumistel ütlen vahel, et mul oli kuri

vanaema, kes käskis. Aga tegelikult kirjutatan vist ikkagi seetõttu, et see on ... no ei teagi,“ räägib ta.

Kes tahavad kirjutajaks saada, nendel soovitab Markus lugeda. „Kes hindab häid lühilugusid, lugegu näiteks Edgar Allan Poe ja William Somerset Maughami jutte. Paljud teavad Francis Scott Fitzgeraldi „Suur Gatsby“ järgi, aga mina soovitan väga tema lühinovelle „Pat Hobby lood“, kus juttu Hollywoodi telgitagustest,“ lausub ta. „Ka Roald Dahl, kes eelkõige tuntud kui lastekirjanik, on kirjutanud suurepäraseid lühilugusid, mida korduvalt ka ekraniseeritud (nt „Mees Riost“). Eesti novellide paremiku auhinatakse Friedebert Tuglase auhinnaga, kus lisaks paljudele teistele võitjatele 1994. aastal ka ühe sakuka nimi.“

Küsimusele, milline on hea lühilugu, vastab Markus: „See võiks olla lühike, põneva teema ning puändiga. Ka nalja ei maksaks karta, sest kirjandusel ei ole piire. Kirjutage täpselt seda, mis südamel ja täpselt nii nagu tahaksite ise lugeda. Suured nimed, mida ülalpool nimetasin, unustage kirjutades ära.“

MIKS OSALEDA JUTUVÕISTLUSEL SAKUSULG

Eeva Park: Kusagilt tuleb meil kõigil alustada, miks siis mitte Sakusules oma kirjanduslikke võimed proovile panna ja teistega võrrelda.

Pille Kannisto: Jutuvõistluseid korraldatakse minu arvates liiga vähe, eriti selliseid, kus ei ole piiranguid teema valikul. Sakusulg annab autorile vabad käed. Paljude tuntud kirjanike teekond on saanud alguse ühest lookesest, mis on kodukoha ajalehes avaldatud. Ei maksa karta teiste hinnanguid, kõikidele nagunii ei saa meeldida. Kui lugu kasvõi ühe lugeja hinge puudutab, siis on ta õnnestunud. Julgustan osalema!

Markus Saksatamm: Kui on julgust ja loomise tahet, no kus siis veel! Mine tea, võib-olla saab Sakusulest tore traditsioon.

Jutuvõistluse tähtaeg on 1. mai. Täpsem info www.sakuvald.ee/sakusulg

JUTUVÕISTLUS

Sakusulg

SAKU SÕNUMID
Saku valla leht

Aia- ja Lillikari
NURMIKO

SAKU ÕLLETEHAS
saku
1820

vesta

SAKU
VALLARAAMATUKOGU

Esimene Saku apteek avati 1914

MERILIN PIIRISALU

Euroopa kõige vanem püsivalt samades ruumides tegutsev apteek ei asu Sakust üldse kaugel. Seda tiitlit kannab nimelt Tallinna Raeapteek, mille täpne asutamisaeg pole teada, kuid Tallinna rae märkmeraamatust selgub, et 1422. aastal oli apteegil juba kolmas omanik. Alles ligikaudu viissada aastat hiljem, aastal 1914, avati esimene apteek Sakus.

Sellele eelnes tükk paberimajandust. 20. augustil 1913. aastal pöördus Suure-Kõpu apteegi juhataja Alexander Nielsen-Stokkeby Eestimaa kubermanguvalitsuse tervishoiuosakonna poole taotlusega saada luba külaapteegi avamiseks Sakus, raudteejaama lähedal. Luba anti sama aasta 31. oktoobril tingimuse, et apteek tuleb avada aasta jooksul ja enne avamist vaatab arstijaoskond apteegi üle. 9. detsembril 1914 ongi koostatud apteegi ülevaatuse protokoll, mille kohaselt apteegis töötas vaid selle omanik ja sisseseade vastas kõigile kehtestatud nõuetele. Lõplik luba apteegi avamiseks anti 21. detsembril 1914.

Tolleaegse apteegi käsutuses oli neli suurt ruumi: retseptuuri-, uhmerdamis- ja materjalituba ja oktoorium. Samuti kiideti head keldrit, mida sai pruukida laona.

Kui apteek tahtis inimesele rohkem pakkuda, oli vaja järjekordset luba. Näiteks 15. märtsil 1915. aastal pöördus Saku apteeker Eestimaa kubermanguvalitsuse tervishoiuosakonna poole palvega lubada valmistada jahutavaid jooke limonaadi ja kalja. Luba anti tingimuse, et joogid on valmistatud hästi keedetud veest ja et täidetud oleks kõik tootmiseks vajalikud tehnilised tingimused. Kuberner tühistas aga loa 10. septembril 1915 põhjendades seda sellega, justkui poleks apteeki tegelikkuses ikka veel avatud.

Seda, et apteek päriselt siiski töötas, võib järeldada Eestimaa kubermanguvalitsuse tervishoiuosakonna apteekide ja apteekrite nimekirjast, kus Saku apteek loetletud on. Dokumendis on märgitud, et Saku apteek asutati 22.12.1914.

Pole teada, millal kõnealune apteek suleti, kuid 1916. aastal paistab see siiski veel tegutsevat, kuna selle kohta leidub viiteid Eestimaa kubermangu

Selles majas asus Saku esimene apteek, praegu asub samas kohas Saku Gümnaasiumi algkooli hoone.
Foto aastast 1931.

Saku esimese apteegi asutaja

Saku esimese apteegi asutaja Alexander Nielsen-Stokkeby (sünd 29.10.1876) lõpetas 1895. aastal Tartu Ülikooli apteekriabilise astmega. Ta oli endine Taani alam, kes võttis Vene kodakondsuse 1901. aastal.

Nielsen-Stokkeby töötas apteekriabina Sankt-Peterburgis ja Narvas ning juhatas Mihhailovskoje külaapteeki. Saku apteegi asutamispalve esitamise ajal juhatas ta Suure-Kõpu külaapteeki.

Talle kuulusid ka Hageri apteek (1915–1917) ja Põlva apteek (1924–1939). Viimase müüs ta 11. detsembril 1939 ja lahkus Eestist ümberasustamise korras. 1944. aastal oli tal apteek Poolas, Poznanis.

SAKU AJALUGU

2026. aasta 16. jaanuaril tähistame Saku valla 160. sünnipäeva. Sel puhul valmib mahukas raamat, mis heidab pilgu valla minevikule. Seniks aga toome teieni igas Saku Sõnumite numbris killukese meie piirkonna ajaloost. Seekord on juttu esimesest apteegist.

väeteenistuskomisjoni dokumentides.

1921. aastal koostatud kaardi põhjal otsustades tegutses apteek ka tol ajal, kuna kaardil on märgitud selle asukoht Saku jaama juures.

Olgu esimese Saku rohpoe sulgemisajaga kuidas on, järgmine apteek avati Sakus alles 1. veebruaril 1991. See asus Saku Õlletehase administratiivhoone esimesel korrusel.

2025. aastal tegutseb Saku alevikus kolm apteeki ja Kiisal üks.

Artikkel on koostatud kodulooviki baasil.

Tallinna ümbruse topograafiline kaart. Sõjaväe Topograafia Osakond, 1920.

Allikas: RARA, digitaalarhiiv Digar

Männiku lasketiirus oodatakse kõiki laskmisega tutvust tegema

MERILIN PIIRSALU

Laskmine on põnev spordiala, mis sobib igas vanuses huvilistele. Saku valla inimestel on eriti vedanud, sest tippklassi laskmise võimalused on otse koduukse all. Nimelt asub Männiku Wakepargi vastas Kaitseliidu Tallinna Maleva lasketiir, kus saab harrastada eri laskmisdistsipline. Sealsetest võimalustest räägivad lasketiiru juhataja Aavo Pekri ja instruktor Karin Muru.

Põhiliselt kasutavad Männiku lasketiiru kaitseliitlased, aga kätt ja silma käivad proovimas ka politseinikud, kaitseväelased ja laskesportlased. Lasketiir on koduks ka Kaitseliidu Laskesportklubi MäLK. „Korrage on lasketiirus võimalik lasta 136 laskuril, kokku on tiirus 200 laskekohta. Kui Kaitseliit tegeleb lahinglaskmisega ja riigikaitsega, siis MäLK valmistab ette noorkotkaid ja kodutütreid, kes ei saa veel päris relvast lasta. Männikul viiakse läbi ka riigikaitseõpetuse tunde ja Kaitseliit korraldab riigikaitseleagreid. Kaitseliitlased ja MäLK liikmed saavad Männiku lasketiirus laskesportdiga tegeleda tasuta, teised tasuvad vastavalt hinnakirjale,“ tutvustab Aavo Pekri.

Kõik on oodatud

Kui kõrvaltvaatajale võib tunduda, et laskmisega võivad tegeleda ainult need, kes on kuidagi seotud riigikaitsega, siis tegelikult pole see kaugelki nii. Laskesporti võib proovima tulla iga noor, kes endale sobivat ala otsib ning harrastusena võivad harjutama tulla ka täiskasvanud. Sageli tutvutakse laskmise kaudu Kaitseliidu tegevusega ja sellest saab hüppelaud Kaitseliitu astumiseks.

Võimalusi on kõigile

Nii Aavo kui Karini meelest sobib laskesport igas vanuses huvilistele. „Tahame, et noored teeksid sporti ja tegeleksid mõtestatud tegevusega. Me ei saa muidugi kellelegi öelda, et sa peaksid just laskmisega tegelema, sest igaüks peab ise oma tee leidma, aga laskmine on üks paljudest võimalustest. Noored võiks just sellepärast proovima tulla, sest äkki laskmine ongi see õige ala,“ soovib Aavo.

„Saku Vald Liigub“ projekti raames saavad kolm gruppi noori ja lapsi märtsi lõpus ja aprilli alguses Männiku

Karin Muru demonstreerib õhupüssiga laskmist.

Fotod: Merilin Piirsalu

lasketiirus laskesportdiga tutvust teha. „Grupis on korrage 10–12 last. Mina näitan neile, kuidas õhkrelvadest lasta, aga tutvustame lastele ka kogu tiiru ning teised instruktorid näitavad erinevaid relvi,“ räägib Karin.

Üritusel osalemiseks registreerimine on lehe ilmumise ajaks küll juba lõppenud, kuid kellel on laskmise vastu huvi, need võivad alati ise tiiruga ühendust võtta ning küsida proovimise või trenni-võimaluste kohta.

Nõuab keskendumist

Aavo kinnitab, et laskmine on kõikide jaoks hea harrastus. „See on nagu mediteerimine relvaga. Kui on olnud kehv päev, aga tuled siia ja sihid märki, siis keskendud täielikult ja saad kõigest muust välja lülituda. Tehnika õpib igaüks ära

ja suudab paar korda kümnesse tabada, aga 60 korda järjest pole see enam nii lihtne. See pole kinni füüsis, vaid kõrvade vahel. Mina usun, et laskmine aitab ka ennast leida,“ lausub ta.

Karin toob välja, et 9.–12. aprillini toimub lasketiirus võistlus „Männiku Õhk“, mis sobib väga hästi ka täiesti algajatele alaga tutvumiseks. „Võisteldakse õhupüssi ja õhupüstoli laskmises. Õhupüssi lastakse püsti, algajad toe pealt, aga püstolit lastakse seistes, ühe käega. Osaleda saavad nii lapsed kui ka täiskasvanud,“ ütleb ta. Instruktor julgustab tulema kõiki, kellel laskmise vastu huvi on. Kes ei taha kohe võistelda, see võib ühendust võtta ning eelnevalt harjutama tulla, siis saab oma silmaga veenduda, et toe pealt õhupüssi laskmisega saab kindlasti hakkama igaüks.

Laskesportlane ja Audentese gümnaasiumi õpilane Ragnar Juurik Männikul trenni tegemas.

Aavo Pekri tutvustab lasketiiru üles seatud näitust Kaitseliidu ja laskesporti ajaloost.

Kevadehaku teeme suurima sammuvõistluse!

KRISTJAN PUUSTUSMAA | #sakuliigub projektijuht

Esmalt suur tänu kõikidele, kes 24. veebruaril meie kalli kodumaa sünnipäeva tähistasid ja Sakus lipuheiskamisel, paraadil, pidupäeva aktusel ja Saku spordikeskuse loodusmatkal osalesid!

Loodusmatk Saustinõmme öko-dukteni ja tagasi on saanud toredaks traditsiooniks, kus ka veidi hilisemad ärkajad saavad olla tähtsal pidupäeval koos kogukonna ja perega. Sel aastal oli pidulisi üle seitsmekümne. Pärast tervituslauda lauldi ilusaid isamaalisi laule suure betoonist silla all, kus kaja oli sel päeval kõige ilusam.

Saku sammuvõistlus algab 1. aprillist

Et oleks põhjust ka kevadel rohkem matkata ja kodust välja tulla, toimub taaskord Saku valla sammuvõistlus. See on suurem kui varasemad ning ka sotsiaalse sidususe seisukohalt tähendusrikkam. Noored saavad võistlusest osa

koolide liikumistunnis, kaasatud on Kajamaa Kooli, Kurtina Kooli ja Saku Gümnaasiumi kõik kooliastmed. Koolid osalevad ka üle-eestilises koolidevahelises mõõduvõtus, kuigi see pole eraldi eesmärk. Statistilises mõttes on tulemus siiski väga huvitav.

Koolinoored saavad olla eeskujuks vanematele, innustades neid kaasa lööma, sest sammuvõistlusel saavad osaleda igas vanuses inimesed. See on hea võimalus liikumisharjumuste parandamiseks ka eakamatele. Märtsi alguses Kiisal toimunud loengus „Arukas liikumine“ julgustas spordipedagoog Kaarel Zilmer just eakaid aktiivselt sammuvõistlusel osalema.

Eelmisel aastal registreerus sammuvõistlusele 167 kõnnisõpra, kes seadsid eesmärgiks teha kuu jooksul 200 000 sammu. Kokku astuti muljetavaldavad 33 470 846 sammu, mis teeb umbes 24 768 km. See on võrreldav teekonnaga Sakust Lissaboni ja tagasi kolm korda

järjest. Naised on usinamad sammujad – lausa esimesed üheksa kohta hõivasid õrnema soo esindajad ning alles kümnes oli esimene mees Andres 466 727 sammuga. Esikoha sai Kairiin 764 181, teise koha Merve 677 511 ja kolmanda koha Merilin 585 978 sammuga.

Tänavuse võistluse eesmärgid on veelgi kõrgemad, kuna sel aastal lisatakse uusi kategooriaid ja auhindu, et motiveerida rohkem inimesi osalema.

Soovime kõigile edukat Saku sammuvõistlust!

Registreerimiseks otsige üritust Saku Valla Spordikeskuse Facebooki lehelt või veebisaidilt

www.sakuvallakalender.ee.

Osalejate vahel loosime välja toremaid auhindu, nii et ärge jätke suurepärast võimalust kasutamata – liituge meiega ja loome tervislikuma ja aktiivsema kogukonna!

Saku Gümnaasiumi

JÜRIÖÖ JOOKS 2025

23. aprill
Teaduse 1 aadressil

START
20.00 1.-3. KLASSID
5 TÜDRUKUT, 5 POISSI
21.00 4.-12. KLASSID JA TÄISKASVANUD
3 TÜDRUKUT, 4 POISSI

SG KLASSIDE REGISTREERIMINE TOIMUB LÄBI STUUDIUMI
TEISED VÕISTKONNAD SAAVAD REGISTREERIDA SIIN VÕI KOHAPEAL

Anname au! kampaaniatelk

TÄHTAEG 22. APRILL

[lisainfo: zirnasktt@gmail.com](mailto:zirnasktt@gmail.com)

SAKU VALLA SAMMUVÕISTLUS 1.-30. APRILL

SAKU VALD LIIGUB

Android
Download the App Now

iOS
Download the App Now

SAKUVALLAKALENDER.EE

Kuhu minna

- Kuni 5.05 Sebastian Casti karikatuuride näitus Saku Vallaraamatukogus.
- 27.03 kell 18 Saku valla II luuleprömm, Saku Vallaraamatukogus.
- 28.03 kell 12 Sisesõudmisvõistlus Kurtina Kangutaja 2025, Kurtina Koolis.
- 30.03 kell 16 Saku Mandoliinide, Eesti ukuleleorkestri ja Viimsi ukuleleorkestri suur kevadkontsert, külalisena Lasolla Lätist, Saku Valla Kultuurikeskuses.
- 2.04 kell 15–18.30 Kevadine doonoripäev, Saku Valla Kultuurikeskuses.
- 3.04 kell 18 Käsitöökaartide töötuba, Veera käsitöötoas Teaduse 13, Saku.
- 3.04 kell 19 Komöödiateater „Mulle huumor meeldib“, Kiisa Vabaajakeskuses.
- 4.04 kell 19 Kevadine kontsert-õhtusöök Pearu Paulusega, Saku mõisas.
- 4.04 kell 21 Ansambel Maumer Bänd, Saku Pruulikoja Pubis.
- 5.04 kell 11 Elanikkonnakaitse koostöövõrgustiku LAUAÕPPUS, Metsanurme külakeskuses.
- 6.04 kell 11 Las Laps Laulab 2025 kontsert-lauluvõistlus, Saku Valla Kultuurikeskuses.
- 9.04, 10.04 ja 11.04 kell 18 Saku Gümnaasiumi muusikali kontsertetendus „Möödunud muusikale meenutades“, Saku Gümnaasiumi põhikoolimajas.
- 12.04 kell 10 Mala punumise töötuba, Mandala ILU stuudios Teaduse 13, Saku.
- 12.04 kell 17 Sakutaride sünnipäevakontsert, Saku Valla Kultuurikeskuses.
- 16.04 kell 18.30 Mälumäng, kohvikus UKAS.
- 18.04 kell 21 Ansambel Kurjad Plaanid, Saku Pruulikoja Pubis.
- 19.04 kell 11 Ülestõusmispühade Perepäev, Saku Toomase kirikus.
- 21.04 kell 19 Komöödia „Viimane etendus!“, Kiisa Vabaajakeskuses.
- 23.04 kell 20 Jüriööjooks Teaduse 1 õuealal.
- 25.04 kell 21 Ansambel Kruiis, Saku pruulikoja Pubis.
- 27.04 kell 10 Kasemetsa küla talgupäev. Alustatakse Kasemetsa mänguväljakul Tulika tee alguses.
- 27.04 kell 17 Emadepäeva kontsert, esineb Toomas Anni. Saku mõisas. Piletite müük tel 507 1587 ja 514 5731.

Rohkem infot ja registreerumised
www.sakuvallakalender.ee

Üritused eakatele

- 31.03 Saku Diabeetikute Seltsi korraldatud spordipäev „Tõtta aeglaselt“ Kiisal. Väljasõit Sakust kell 11. Saku Liigub meeskonna liige Annely-Thea Häggblom tutvustab Kiisa väljõusaali. Järgnevad tubased tegevused Kiisa Vabaajakeskuses, energiapaus ja ühislaulmine Nõmme akordionistide saatel. Osavõtt on kõigile vaba, aga vajalik eelregistreerimine. Osalustasu 5 eurot. Kontaktisikuks teispäeviti ja neljapäeviti Eve, tel 5668 7185.
- 26.04 kell 11 Pensionäride Ühenduse Elukaar koosviibimine. Teaduse 1, Saku, suures saalis. Kallid pensionärid, olete kõik oodatud!
- 26.04 kell 13 Kiisa piirkonna eakate Kevadpidu, Kiisa Vabaajakeskuses.
- 28.04 kell 11 Saku Diabeetikute Seltsi korraldatud koolituspäev, kus võivad osaleda kõik huvilised. Mälutreening Anu Jonuksiga ja Eesti Vaegkuuljate Liidu esindaja Andrus Helenurme loeng vaegkuulmisest ja tinnitusest. Teaduse 1, Saku, suures saalis.

Regulaarselt toimuvad

- Tervisevõimlemine igal esmaspäeval ja kolmapäeval kell 18.15 Saku Gümnaasiumi algklasside maja võimlas. Täpsem info: Lemmi Oro, lemmi.oro@sakuvald.ee.
- Üks kord kuus kell 9 vesivõimlemine eakatele Saku Valla Spordikeskuses. Järgmised korrad 12.04 ja 10.05.
- Kohviklubi igal teisipäeval ja neljapäeval kell 10 Saku Päevakeskuses.
- Saku Päevakeskuse lauluklubi igal teisipäeval kell 11 Saku Valla Kultuurikeskuse ruumis 111.
- Päevakeskuse korraldatud tervisevõimlemine esmaspäeval ja reedel kell 9.30–11.00 Saku Valla Kultuurikeskuses, ruumis 111, kolmapäeval kell 10–11 Saku Päevakeskuses.
- Mehised lauamängud igal kolmapäeval kell 12.30 Saku Päevakeskuses

Rohkem infot koolituste, ringide, ühenduste ja teenuste kohta
www.sakuvald.ee/eakatele

MÄRTS-APRILL EELK SAKU TOOMASE KOGUDUSES

N	27.03	kell 18	Osadusgrupp Rooma kirjaga
P	30.03	kell 11	Tänujumalateenistus ja lastekirik
P	06.04	kell 11	Jumalateenistus ja lastekirik
N	10.04	kell 18	Osadusgrupp Rooma kirjaga
P	13.04	kell 11	Palmipuudepäha jumalateenistus ja lastekirik/ juuniorid
N	17.04	kell 18	Suure Neljapäeva jumalateenistus ja osadusõhtu
R	18.04	kell 11	Suure Reede jumalateenistus
L	19.04	kell 11-13.30	Ülestõusmispühade perepäev
P	20.04	kell 11	Ülestõusmispüha jumalateenistus ja lastekirik
T	22.04	kell 11	Saku päevakeskuse ülestõusmispüha hommik
N	24.04	kell 18	Osadusgrupp Rooma kirjaga
P	27.04	kell 11	Perejumalateenistus

* ÜLISTUSVÕIMLEMINE esmaspäeviti kell 18.
Sissepääs kiriku küljeuksest.

* BEEBILAUL teisipäeviti kell 10.30 (0-2-aastastele).
Info ja registreerimine ave.molster@eelk.ee

* VASTUVÕTT koguduse kantseleis ja avatud kirik:
T 10-12 ja N 16-18

* RISTIMISTE, MATUSTE, LAULATUSTE ja muude kiriklike talituste kohta
võtke palun ühendust!

Koguduse õpetaja Ariel Süvari, tel 551 5716 / ariel.suvari@eelk.ee
Saku Toomase kirik, Kütütsu 2, Saku alevik.
Koduleht: saku.eelk.ee

Ootame oma ridadesse uusi vabatahtlikke!

facebook.com/sakupriitahtlikud

MIS JUHTUS

► 16. märtsil kell 12.31 teatati härekeskusele, et Tõdva külas Tõdva-Hageri teel on kokku põrganud reisirong ja sõiduauto. Õnnetuse tagajärjel rongiliiklus peatati. Sündmusele sõitsid Jüri ja Kohila kutselised koos Saue vabatahtlike ja kiirabi ning politseiga. Kohapeal selgus, et imekombel ei saanud viga ei autos olnud inimesed ega rongireisijad. Päästjad eemaldasid sõidukil süttimisohu ja pärast mõningat teepuhastust avati rongiliiklus taas.

MÄLESTAME LAHKUNUID

MATTI LEPIKSO

URMO KANGER

KAREL KUUSMANN

ANU PUKK

HELJO PILLET

*Jõudsid elus palju anda,
jõudsid muret, rõõmu kanda,
kuni lõppes elutee.*

Avaldame kaastunnet Siljale
lastega kalli abikaasa ja isa

KAREL KUUSMANNI

kaotuse puhul.

Tagni, Ergo, Timo, Markus

Avaldame sügavat kaastunnet
Sebastianile ja tema perele
kalli isa

URMO KANGERI

kaotuse puhul.

Saku Gümnaasiumi 1F
klassikaaslased ja õpetajad

Sügav kaastunne Jaanile perega
kalli abikaasa, ema ja vanaema

ANU PUKI

10.03.1966 – 09.03.2025
kaotuse puhul.

OÜ Rocco

Südamlik kaastunne sulle,
kallis Lisbet perega armsa ema

VIRGE

kaotuse puhul.

Katrin, Peeter ja Päären

Armas Marje!
Südamlik kaastunne

KASUEMA

lahkumise puhul!

Kollegid Saku
Vallaraamatukogust

Armsad Ruudi
ja Ruuben perega
Avaldame siirast kaastunnet isa

KAREL KUUSMANNI

kaotuse puhul.

Kurtina koolipere

Kallis **URMAS!**

Jääme igatsema Sinu
heatahtlikkust, ausust
ja siirust, positiivsust,
humoorikust, armsat olekut,
mõnusat sarkasmi, särtsakust,
härasmehelikust, armastust
lillede vastu, ainulaadsust.

Marju, kassaliin, lillepood,
apteek ja Viking

*„Sinu kätte ma usaldan
oma vaimu, sest sina oled mu
lumastanud, Issand, sa tõe Jumal“.*
(Ps 31:6)

Tunneme südamest kaasa
Alarile ja Leale koos lastega
kalli ema ja vanaema

ANU

kaotuse puhul.

EELK Saku Toomase
koguduse pere

Südamlik kaastunne
Marje Karnerile kalli

KASUEMA

kaotuse puhul.

Kiisa Vabaajakeskuse pere

*Sellest, kelle aeg su kõrvalt viis
on taevast saanud sinu kaitseingel,
ta on su kõrval alati ka siis,
kui headus silitab, õelus salvab.
Ta ikka valvab.*

Kallis Aurora ja Sinu pere,
südamlik kaastunne kalli isa

URMO KANGERI

kaotuse puhul.

Lasteaia Päikesekild
Ülase rühma õpetajad
ja lapsed koos vanematega

Mälestame head sõpra ja kolleegi

MATTI LEPIKSOD

Saku näidissovhoosi päevilt
ja avaldame sügavat kaastunnet
Maimule ja tema perele.
Endised bussijuhid Ott,
Toivo ja Leo

Südamlik kaastunne
Carmen Deklaule kalli

ISA

surma puhul.

Päikesekillu pere

Kallis Kristiina
Südamlik kaastunne sulle
ja su lähedastele kalli

ISA

surma puhul.

Eva, Jaanika, Kärt, Lilian ja Tiina

Avaldame kaastunnet Markole
tädi

EHA

surma puhul.

Majanaabrid

*Tuul puude ladvus tasa kiigub,
me vaikselt leinas langetame pea ...*

Meie siiras kaastunne
Iris Koortile armsa

EMA

kaotuse puhul.

Segakoor Tuljak

MEISTERVIIMISTLUS ^{ee}

VANNITOJA ja KORTERI
ehitus ja remont
100% tervikliku lahendusena

 meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

elektr ^{ee}

Elektrikilbid
Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinat
ühendamine
Elektriauto
laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade
ühendamine

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD
elektr.ee
tel 5620 4444
info@meisterviimistlus.ee

SAKU VALD **LIIGUB**

EAKATE
VESIVÕIMLEMINE

VIIMASED 2 KORDA!
12.04 KL 9.00
10.05 KL 9.00

JUHENDAJA
ANNELY-THEA HÄGGBLOM
LISAINFO 510 3351

TRENNID TOIMUVAD SAKU VALLA SPORDIKESKUSES
1 TRENNI TASU ON 2 €

VAATA LISAINFOT SAKUVALLAKALENDER.EE

SAKU VALD **LIIGUB**

EVA-LENA
RAENOK
TREENER

EAKATE JÕUSAALITREENING
TRENNID TOIMUVAD KUNI APRILLI LÖPUNI

TEISIPÄEVITI
KL 8.30-9.30
SAKU SPORDIKESKUS
1 TRENN = 2 €
LISAINFO 5661 0514

sakuvallakalender.ee

**Tunneme kinnisvara,
et sina tunneksid end
koduselt.**

Meelis Paldre
5688 2282

meelis.paldre@uusmaa.ee

KUTSELINE
MAAKLER

UUS MAA
Maakri

**Viljapuude
hoolduslõikus**
52 88 747
www.aias.ee

VEE JA KANALISATSIOONI TRASSIDE EHITUS

- PROJEKTEERIMINE
- KOOSKÕLASTAMINE
- VÄLISTRASSIDE EHITUS

HALJASTUS

TÄNAVAKIVIDE PAIGALDAMINE

MINIEKSKAVAATORI RENT JUHIGA

+372 56848690

DVSLEON.OU@gmail.com

RIAB Transport OÜ

otsib oma meeskonda
CE kategooria autojuhti

Tööpiirkond on Harjumaa
Baas asub Saku vallas, Tānassilma külas
Rohkem infot: sten@riab.ee või 5344 8851
riab.ee

Eesti Liivakuningas
10.mai 2025, kell 12.00

Saku-Männiku krossirajal

Pilet 15c alla 12.a tasuta. Piletistajate vahel läheb loosi kodutehnikat, fännitooteid ja spordilooke! Koduleht: www.ehkk.ee

- Eramu, korteri ning äripindade ehitustööd
- Tänav ja äärekivide paigaldus
- Haljastustööd
- Piirdeaedade ehitus
- Ehitusmasinate teenused koos juhiga

Kontakt: 58 439 879, info@sakuehitus.ee, www.sakuehitus.ee

Õnnitleme, Sinu otsingud on lõppenud, sest Sinu uus töökoht on **Kajamaa Koolis**, mis **kolib uueks õppeaastaks Sakku!**

Kutsume Sind kandideerima Kajamaa Kooli:

Kui hindad ja pead väärtuslikuks õpetaja tööd ja soovid anda panuse meie noorte arengusse.

Lisaks naudid Sa vahetut suhtlust õpilastega, nende vanematega ja kolleegidega, siis soovime lugemist jätkata:

<https://www.kajamaakool.ee/tookuulutus/>

Tööle asumise aeg: 13. august 2025

Töö asukoht:

Saku, Kooli tee 1 (Saku raudteejaama kõrval)

Palume esitada avaldus ja elulookirjeldus koos haridust tõendavate dokumentide koopiatega aadressile

kajamaa.kool@sakuvald.ee

Täiendav info telefonil 533 08711

Loodusainete õpetaja
(keemia, füüsika ja loodusõpetus)
ametikohale.

1.klassi eriklassiõpetaja
ametikohale (2 õpetajat)

**EKNK Saku Koguduse Jumalateenistused
toimuvad igal pühapäeval**

**Samal ajal toimub
lastele pühapäevakool.**

Kell 11.00, Nurme 3a

Tere tulemast!
www.eknksaku.ee

AEG KOHTUDA
SAKU NELIPÜHI KIRIK

**EESTI KRISTLIK
NELIPÜHI KIRIK**

Kuulutused

- Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 5345 1955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.
- Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- Ostan kasutusesta jäänud seisva sõiduki. Sõiduauto, maastur, kaubik. Võib olla rikkega. Oodatud pakkumised ka nädalavahetusel. Võtan arvelt maha. Järele tulen puksiiriga. Kohapeal kiire tehing ja vormistamine. Tel 5365 4085, skampus@online.ee.
- KÜTTEPUUD Müüa toored-kuivad küttepuud segalehtpuu, sanglepp. Võrgus 40L kuiv lepp/kask. Võrgus halujäägid (5–25 cm). Tel 504 2707.
- Eesti talukartuli ja köögivilja kojuvedu. Kartulid Gala ja Laura, porgand, sibul. Tel 5834 6809.
- Eramute ja kortermajade fassaadide rekonstrueerimine, soojustamine, krohvimine, pesemine, värvimine ja üldehitustööd. Tel 56474077, info@europlaster.ee
- Arboristi teenused: (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujundusloikus, harude toestamine, kändude freesimine, hekkide pügamine, viljapuude hooldus. Olemas vastutus-kindlustus. Võta ühendust ja vaatame koos üle. Tel 525 1330, marek@mww.ee.
- Väljaõppinud puulangetajad loikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teostame kändude freesimist. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee.
- Eterniit ja profiiplekiga katusetööd. Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine, mehitus@gmail.com, 5352 9476.
- LEHMA KÕDUSÕNNIK 30L/kott. KUIV KÜTTEPUU võrkkotis 30/40/50 cm. Tammaru Farm 523 8852, www.tg.ee.
- Teen erinevaid töid: ehitus, paigaldus, viimistlus, elektri, santehnika, raie jm. Tasu kokkuleppel.
- Ants Närep, tel 5883 9410, meisterantso9@gmail.com.
- Müüa müntide kollektsioon. Tel 5349 8687.
- Ostan garaaži Harjumaal, mistahes seisukorras. Tel 5819 5995. Куплю гараж в Харьумаа, в любом состоянии. Tel 5819 5995.
- KÜTTEPUUD Müüa toored-kuivad küttepuud segalehtpuu, sanglepp. Võrgus 40L kuiv lepp/kask. Võrgus halujäägid (5–25cm) Tel 504 2707.
- Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Helista ja küsi lisa – 5399 3595.
- Pakun hekkide, põõsaste ja õunapuude hooldusloikuse teenust. Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa – 5397 7347.
- Hekilõikus, okste ja aiapäätmete äravedu, muru niitmine, trimmerdamine, kruntide korrastus. Tel 5897 7133.
- Noor pere ostab kinnisvara: suvila; maatulundusmaa, korter jne. Pakkuda võib igas seisus kõike! Tel 5855 5575.
- Teeme aiad kevadeks korda, koristame kuurid, keldrid, garaažid. Tulen järele ja viin
- TASUTA ära vana metalli, nt elektripliidid, pesumasinaid, elektrimootorid, vanad elektrikaablid jm. Ka väikesed kogused. Tel 5621 1762.
- Ostan 1-toalise korteri Sakus või Harjumaal. Helista 5820 2346.
- Hekkide pügamine soodsalt ja hoolsalt, vajadusel okste äravedu. Tel 5302 8158.
- Pakume Roobuka külas tööd aednikule kuni 20 tundi nädalas. Tel 504 2581.
- Kuumaveesurvepesu – Kas su kodu, ettevõtte või aia välimus vajab värskendust? Tänavakivi puhastus, katuste puhastus, terrassi- ja fassaadipesu. Vajadusel pindade töötlus samblatõrje ja kaitseainega. Tel 5347 9372, info@marchaus.ee.
- Ostan seisima jäänud või kiirmüügihinnaga sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, riketega, arvelt maas, vanu ja kasutult seisvaid. Koha peal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumised seisevauto@gmail.com või 5618 8671. Järgi tulen puksiiriga, tasun sularahas. Vormistan ja võtan arvelt maha. Vt lisaks www.seisevauto.ee.

Teravmeelsed karikatuurid Argentinast

Saku Sõnumid

Sebastian Cast on tuntud Argentina kunstnik, kes on saavutanud rahvusvahelise tuntuse oma karikatuuride ja illustratsioonidega. Ta on sündinud Buenos Aireses ja õppinud kunsti mainekates koolides, nagu Manuel Belgrano ja Beato Angélico. Tema looming on mitmekülgne, hõlmates nii traditsioonilisi karikatuure kui ka detailseid illustratsioone, tihti muusikute ja rokimaailma teemadel.

Cast on teinud koostööd mitmete tuntud muusikutega, luues illustratsioone ja karikatuure bändidele O'Connor,

Näitus ulatub kultuurikeskuse teisele korrusele. Foto: Annika Kubja

Beto Vázquez INFINITY ja paljud teised. Tema töid on avaldatud ajakirjades ja raamatutes, sealhulgas „El arte de Sebastián Cast“ sarjas.

Lisaks on Cast loonud karikatuure tuntud näitlejatest

ja teistest avaliku elu tegelastest. Tema stiili iseloomustab terav huumor ja detailsus, mis teeb tema tööd äratuntavateks ja menukateks.

Cast on osalenud mitmetel näitustel nii Argentinast

kui ka välismaal, sealhulgas Mehhikos, Poolas, Brasiilias, Iraanis ja Horvaatias. Tema tööd on pälvinud mitmeid auhindu, sealhulgas teine koht riiklikul joonistuskonkursil.

Sebastian Casti looming on oluline osa Argentina kaasaegsest kunstist. See toob esile nii kohaliku kultuuri kui ka rahvusvahelise popkultuuri.

Sebastian Casti loomingut saab näha Saku Valla Kultuurikeskuse II korruse trepiahallis ja Saku raamatukogu klaasgaleriis käesoleva aasta 5. maini. Näituse kurator on Urmas Minn.

Regionaalhaigla

 Doonorid ja sõbrad

TULE DOONORIPÄEVALE!

Võta kaasa isikut tõendav dokument!

02. aprill 15.00–18.30

SAKU, Teaduse 1

Vereloovutajatele pakume kohapeal kohvi ja küpsiseid ning anname väikese kingituse.

BRONEERI VERELOOVUTUSEKS AEG www.edoonor.ee

- ▶ Oled 18-60 aastane
- ▶ Kaalud rohkem kui 50kg
- ▶ Oled terve, puhanud ja söönud

L 10. mai

**SAKU KEVAD-
KIRBUKAS**

kultuurikeskuse õuel, Teaduse 1

Müüjate registreerimine on alanud!

sakuvalakalender.ee

A wide-angle photograph of a bustling outdoor flea market. In the foreground, there are various stalls and displays, including a large, textured, brown object (possibly a piece of art or a large bag) on the left. People of various ages are seen walking through the market, browsing items. In the background, several cars are parked, some with their trunks open, suggesting a car show or a place to sell items from vehicles. The overall atmosphere is lively and community-oriented.

Ristsõna

Veebruari ristsõna õigesti vastanute seast võitis loosi tahtel auhinna EVI PIRN. Auhinna kättesaamiseks helistada tööpäeval vallavalitsuse telefonil 671 2431.

Veebruari ristsõna õige vastus: VÕTA AEG MAHA

Märtsikuu ristsõna vastus palume saata 11. aprilliks e-postile ristsona@sakuvald.ee.

Ristsõna koostas Viljar Kimmel.

Aprill

NOORTEKESKUSES

Saku Kiisa

01.04 Noorteka kaunistamine - Kevad	02.04 Noorteka kaunistamine - Kevad
03.04 Tegevus koos vabatahtlikuga	07.04 Pinksiturniir
08.04 Tegevus koos vabatahtlikuga	09.04 Karjäärtestide päev
10.04 MEISTERDAMINE - Munade värvimine	14.04 KÄELINE TEGEVUS - Vabatahtlikuga
22.04 KÄELINE TEGEVUS - Minu karjääri kollaaž	16.04 Mäng „Guess who?“ tegelastega
24.04 KOKKAMINE - Viineripirukad	21.04 Kokkamine - Tee ja küpsised
29.04 Vabatahtliku ümmuhani viimane päev - Teeme koos kooki	23.04 KÄELINE TEGEVUS - Vabatahtlikuga
	30.04 Lauamängupäev

NOORTEKESKUSED SULETUD:
15.04 - Noorsootöötajad koolitusel
17.04 - Noorsootöötajad väljasõidul
18.04 - SUUR REEDE

20.04 - LIHAVÖTTETRALL
Koolivaheajal noortekad avatud kl 12-18.

SAKU noortekas:
Neljapäeviti 17.00-19.00 12+ noored

KIISA noortekas:
Neljapäeviti 17.00-20.00 12+ noored

EGG HUNT

www.sakuvallanoortekeskus.ee
Saku valla Noortekeskus

[saku_valla_noortekeskus](https://www.instagram.com/saku_valla_noortekeskus)
Saku valla Noortekeskus - Kiisa Noortekeskus

ELANIKKONNAKAITSE KOOSTÖÖVÕRGUSTIKU LAUAÕPPUS

5. aprillil kell 11-15

Metsanurme külakeskuses

Osalejad: külade, elamukvartalite, korterühistute **ESINDAJAD**

Läbiviija: **PÄÄSTEAMET**
Estonian Rescue Board

Toetab: **KÜSK** Kodanikuühiskonna Sihtkapital

Registreerumine hiljemalt 31.märtsil
metsanurme@gmail.com

SAKU ÕPILAS-MALEV 2025

MALEVASSE KANDIDEERIMINE ALATES 31. MÄRTSIST KUNI 13. APRILLINI

TÄPSEM INFO JA REGISTREERIMISANKEET KODULEHEL.

www.sakuvallanoortekeskus.ee

KOLME ORKESTRI KONTSERT

Saku Valla Kultuurikeskus
P 30.03 16:00

SAKU MANDOLIINID EESTI UKULELEORKESTER VIIMSI UKULELEORKESTER

KOLME ORKESTRI KONTSERT

külalisena **LASOLLA** (Läti)

KOLME ORKESTRI

sakuvallakalender.ee

Naisansambel

Sakutariid 15
sünnipäevakontsert

Saku Valla
Kultuurikeskus
Teaduse 1

L 12.04
17:00

sakuvallakalender.ee

Tasuta

KOMÖÖDIA TEATER

N 3.04
19:00

KIISA
Vabaajakeskus
Kurtina tee 8

Toomas Kall
komöödia kahest naisest
kahes vaatuses

**MULLE HUUMOR
MEELDIB**

ANNE
PALUVER

HANNES
VÕRNO

Pilet 27€/25€
müügil: sakuvallakalende.ee
ja Kiisa Vabaajakeskuses

**LAS
LAPS
LAULAB**

P 6. aprillil kl 11
Teaduse 1, Saku

Kontsert -
lauluvõistlus

Päeva juhib
Merli Hirbaum

Lauljaid saadab
Tõnis Tüüri
BÄND

SAKUVALLA
KULTUURIKESKUS

registreerimine kuni 28.03.25
sakuke.ee sakuvallakalender.ee

VAT TEATER

E 21.04
19:00

KIISA
Vabaajakeskus
Kurtina tee 8

Andrus Kivirähki autorilavastus

VIIMANE ETENDUS!

Peeter Tammearu
Indrek Taalmaa

Pilet 27€/23€ müügil: sakuvallakalende.ee ja Kiisa Vabaajakeskuses

Sünnid

KASPAR PLOOMPUU
VALTER NOOLE
ROBIN UMBORG

TEELE HEIN
ROSANNA VALK
MOONA KIIVRAMEES

55+ **TASUTA**

Vanamõisa vabaõhukeskuse palksaalis

17.-18. mail

Nädalavaetus kehale ja vaimule – aktiivsed ja terved kuldsead aastad koos tervisliku toitumisega

Info ja registreerimine alates 11.03
www.vabaohukeskus.ee

ESF+ meetme „Sotsiaalse kaasuse suurendamine“ toetusel

Palju õnne!

ENDEL KARNER 98	UUDO JÄRVAN 86
ILME VILLO 97	GALINA TEREPIING 85
LINDA LADOGA 97	VIRVE MIHKELSON 85
AADU MAASALU 95	JOHANNES PETRAUTS 85
LYDIA TAMMIK 93	ANU VILJAMÄE 80
ESTA TOMBERG 92	ANNE JÖGISOO 80
LINDA LEIVAK 90	VALERI BARANIK 80
ELVI UUSNA 89	JAKO ABE 80
GEA RASKA 89	ALEKSANDER TAMMIST 80
ELGI KANGMA 89	UNO KALEV 80
REGINA ROSING 88	MERIKE STAMM 75
TIINA TURP 88	ANNE TALI 75
AIME JÄRVA 87	REET RANDLA 75
HILJA KAUNA 87	INGRID ŽUKOVSKI 75
VELLO KULMAR 87	TIIT KOIT 75
AIN AINSAAR 87	SULEV PIHL 75

NURMIKO AIANDIPOES ON ALANUD KEVADLILLEDE JA BEEBITAIMEDE MÜÜK!

Aiandipoes on väga lai valik suvelillede beebitaimi!

Tutvu valikuga meie kodulehel www.nurmiko.ee ja tule kohapeale taimi ise valida!

Aiandipood on avatud E-R 10-18 ja L 10-16
Aiandipood asub Laagri ja Saku külje all, Juuliku tee 3

Aia- ja Lillataim
NURMIKO AIANDIPOOD
www.nurmiko.ee

SÕIDUAUTOD – PAKIAUTOD

SAKU AUTOKESKUS

Valmistu suveks aegsasti!

Ostes suverehvid meilt, paigaldus TASUTA.

Pakkumine kehtib TÄHTAJATULT

tel: 686 5258
mob: 501 2075
info@sakuautokeskus.ee
Üksnurme tee 8, 75501 Saku vald

- Hooldus
- Remont
- Varuosad
- Rehvitööd
- Sillastend
- Diagnostika
- Kliimaseadmete täitmine

Ajaleht

aastast 1994
Ilmub kord kuus
Järgmine leht ilmub 24.04

Väljaandja:

Saku Vallavalitsus
Toimetaja:
Merilin Piirsalu

Aadress:

Juubelitamme tee 15, Saku
Telefon:
671 2425 • 5346 4224

Reklaam, kuulutused, kaastööd:

tel 671 2425, e-post ss@sakuvald.ee
Levik:
tasuta Saku valla igasse postkasti

Tellimine mujale toimetusest

tel 671 2425
e-post ss@sakuvald.ee
Trükk: Printall